Švietimo panorama
Informacinis leidinys „Švietimo naujienos“ 2017 m. Nr. 10 (376)

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų veiklos kokybės įsivertinimo procesai 2
Kaupiamasis vertinimas – misija įmanoma 4
Į mokyklą su mobiliuoju... O kaip kitaip? 6
Noras tobulėti – kelias į patrauklią mokyklą 7

Mokyklose

Jaunųjų dailininkų įvertinimas 9
40 metų – 40 kilometrų 11
Jauniems užsienio pedagogams skirtas renginys 12
Kalba suburia žmones į bendruomenę 12

Lopšeliuose-darželiuose

Edukacinės erdvės – kvietimas veikti ...14
„Mes – gamtos vaikai 2017“ 14

Kaip auga ši gėlė? 15
Eksperimentuodami Mažeikių lopšelio-darželio „Eglutė“ mažieji gamtininkai įgijo pažintinės patirties 16
Edukacinis meno terapijos projektas „Žaidžiame meną“ Kauno vaikų darželyje „Vaivorykštė“ 18
Pasaulinė širdies diena 19
Oranžinė šypsenos diena 20
Oranžinė gerumo savaitė 21
„Aš saugus, kai žinau...“ 22

Specialiosiose mokyklose

Ikimokyklinukai mokosi pažinti paukštelius 24
Stažuotė Lenkijoje „Elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų ugdymas. Lenkijos patirtis“ 25

Tarptautinė projektinė veikla – galimybė skatinti kokybės, kūrybiškumo ir inovacijų plėtrą 26
Projekto šalių narių vizitas Vilniuje 27

Ar tikrai orientuojamės į kokybišką ugdymą?

Dvidešimt dviejose Europos Sąjungos šalyse vaikai į mokyklas eina nuo 6 metų, trijose – nuo mažiau nei 6 metų, vienuolikoje – nuo 7 metų. Mūsų darželiuose vykstantis vaikų ugdymas atitinka daugelio šalių mokyklų pirmųjų klasių turinį, Lietuvoje darželius lanko apie 85 proc. vaikų (95 proc. miesto ir 48 proc. kaimo). Kyla klausimas, ar siekiant pertvarkyti pakankamai gerai veikiančią Lietuvos ankstyvojo ugdymo sistemą remiamasi statistikos rodikliais (kad didžiosios dalies šalių vaikai eina į mokyklas anksčiau nei 7 metų), ar iš tiesų pasidomėta, kaip tose šalyse sekasi vaikams? Vis daugiau mokslinės literatūros skelbia, kad vaikai yra per daug spaudžiami, per anksti mokomi ir kad tas anksčiau ir greičiau visai nereiškia geriau. Ar mes tikrai orientuojamės į kokybišką ugdymą?

Paankstinus ėjimą į mokyklas, septynmečiams skirtos esamos programos iš esmės netiks naujoms pirmoms klasėms. Jas teks perdaryti, nes šešerių metų vaikai kokybiškai skiriasi nuo septynmečių, jie kitaip mokosi ir nebus pajėgūs išeiti visą pirmos klasės programą. Juk per pirmus metus vaikai turi išmokti skaityti, rašyti ne tik spausdintinėmis, bet ir rašytinėmis raidėmis, tai sukelia daug streso net ir dabartiniams septynmečiams. Kyla klausimų dėl mokyklos programos ištęsimo. Jei bus lengvinamos programos pirmokams, vaikai nespės išeiti esamos pirmos klasės programos, tada teks keisti atitinkamai ir kitų klasių kursus, viskas pasistums. Jei tikėtume, kad esamos programos yra pritaikytos vaikų amžiui, tada gali neužtekti 12 metų visai esamai mokyklos programai išeiti. Ar mes pasiruošę perrašyti visų 12 metų programas, jas atitinkamai pritaikyti vaikų amžiui ir galimai palengvinti? Ar pailginsime mokymosi metus ir vaikai mokyklose praleis 13–14 metų? (Jei paruošiamąją klasę lanko mokykloje, dabar vaikai joje praleidžia 13 metų.) Tiesiog pastūmus visas programas metais anksčiau, vaikai gaus amžių neatitinkantį ugdymą, kuriam nėra pasiruošęs jų kūnas. Siekiant sumažinti krūvį ir stresą, spaudimas mokyti skaityti ir rašyti galimai persikels į paruošiamąsias klases (kas vyksta jau dabar), kurias lankys penkerių metų vaikai. Į tokius spąstus pakliuvo daugelis šalių, kuriose anksti reikalaujama vaikų raštingumo, – imami mokyti, mokyklai ruošti vis mažesni vaikai (3–4 metų). Ar tikrai duos naudos formaliojo mokymo ankstinimas?

Apie 1986 m. buvo vykdoma mokyklų reforma, kurią daugelis kažkodėl pamiršo. Jos metu buvo pereinama nuo 11 prie 12 metų ugdymo su ketinimu, kad į mokyklas vaikai pradės eiti 6 metų ir jas baigs 18 metų. Reforma pavyko tik iš dalies – pailgėjo mokymosi laikas, tačiau tarsi savaime vėl buvo sugrįžta prie ugdymo nuo 7 metų. Klausimas, ar kas išanalizavo, kas tada įvyko ir kodėl sistema nepasikeitė, kaip buvo planuota, kodėl vaikai nebebuvo leidžiami į mokyklas nuo šešerių metų? Ar nepasikartos tas pats ir po šios reformos? Tuo labiau kad yra šalių, kurios taip pat bandė įvykdyti reformas ir vėl sugrįžo prie pradinio ugdymo nuo 7-erių metų (Suomija ir Lenkija).

Jei visi vaikai, kuriems tais kalendoriniais metais sueina 6-eri, turės eiti į mokyklas, tai trečdalis jų pradės lankyti mokyklą būdami penkerių metų (kaip dabar trečdalis eina būdami šešerių – tie, kurie gimę rugsėjo–gruodžio mėnesiais). Klausimas, ar penkerių metų vaikai pasiruošę eiti į mokyklas? Jei bus perkeltos tos pačios programos, ar jie atlaikys tą krūvį, kuris dabar kliūva septynmečiams? Jei programos bus pertvarkomos, ar bus atsižvelgiama, kad trečdalis vaikų į mokyklas eis penkerių metų ir jų mąstymas yra kokybiškai kitoks. Tokie vaikai visai kitaip suvokia pasaulį, vienas iš kognityvinių pokyčių vyksta 6–7 metais. Tokie vaikai daug ko nesupras arba tam, kad pasiektų, suprastų, jiems teks išnaudoti gerokai daugiau kūno resursų, kurių reikia sveikatai ir sėkmingai raidai palaikyti (jau dabar 5–7 metų vaikų sveikata labai pablogėja, palyginti su 3–4 metų vaikais). Ar apie tai kas nors yra pagalvojęs?

Parengta pagal psichologijos mokslų daktarės, Lietuvos edukologijos universiteto lektorės, VšĮ Vaiko psichologijos centro psichologės Monikos Skerytės-Kazlauskienės komentarą

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų veiklos kokybės įsivertinimo procesai

MOKYTOJŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO INSTITUCIJŲ VAIDMUO LYDERYSTĖS MOKYMOSI LABUI KONTEKSTE

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas – viena svarbiausių šių dienų švietimo sistemos aktualijų. Dažnai pabrėžiamas mokytojo kompetencijos ir mokinių rezultatų, pasiekimų ryšys, neabejojama, kad mokytojų, mokyklų vadovų kvalifikacijos tobulinimas turi reikšmingą įtaką mokinių mokymosi rezultatams ir pasiekimams. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijoms tenka ypač reikšmingas vaidmuo. Šio tipo institucija plačiąja prasme yra mokykla – neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokykla, savo veikloje besivadovaujanti mokymosi visą gyvenimą filosofija. Nacionalinės švietimo lyderystės idėjos kontekste mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijos, prisiimdamos tarnaujančiosios ir paslaugiosios lyderystės vaidmenis, siekia kokybiškai vykdyti pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai funkcijas, mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, sudaro sąlygas mokyklų bendruomenėms skleisti gerąją patirtį, skatina ir palaiko mokymąsi mokyklų bendruomenėse, dirba komandose, nuolat mokosi, tobulėja, įsivertina ir analizuoja savo veiklą, siekia jos pokyčių. Svarbu siekti, kad mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų veikla, įsiliedama į bendrą visų švietimo įstaigų veiklą, kurtų pridėtinę vertę. Stipresnė kvalifikacijos tobulinimo institucijų orientacija į rezultatą – **patobulintas mokytojų kompetencijas, tikrą jų raišką praktikoje** – padėtų siekti **geresnio mokinių mokymosi**, kurį ir būtų galima laikyti svarbiausiu mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų veiklos kokybės požymiu.

MOKYTOJŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO INSTITUCIJŲ TINKLAS

Lietuvoje paskutiniame praėjusio amžiaus dešimtmetyje pradėjus įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą idėjas, siekiant priartinti mokymąsi prie mokytojo, savivaldybių administracijoms pradėjus steigti švietimo centrus mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistema tapo decentralizuota. Šiuo metu valstybėje veikia tankus mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų tinklas. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo paslaugas teikia švietimo pagalbos tarnybos, švietimo centrai, mokytojų švietimo centrai, pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai centrai, Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžios įstaigos, aukštųjų mokyklų tęstinių studijų institutai ir kiti padaliniai, taip pat aktyviai veikia viešosios ir privačios įstaigos, nevyriausybinės organizacijos.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 23 straipsnio 5 punktas nustato, kad kvalifikacijos tobulinimo programas įgyvendina švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka akredituotos kvalifikacijos tobulinimo įstaigos.

Bendras mokytojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų skaičius nuolat kinta. Šiuo metu teisę teikti mokytojų kvalifikacijos tobulinimo paslaugas turi 76 akredituotos institucijos. Jų sąrašą galima rasti Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros interneto svetainėje www.nmva.smm.lt.

DUALI ĮSIVERTINIMO IR IŠORINIO VERTINIMO SISTEMA

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistemoje svarbią vietą užima kvalifikacijos tobulinimo paslaugas teikiančių institucijų veiklos kokybės įsivertinimas ir išorinis vertinimas. Šios vertinimo formos sudaro prielaidas kokybiškai vykdyti pagrindinę institucijos misiją – teikti pagalbą mokytojui, mokiniui ir mokyklai. Įsivertinimo ir išorinio vertinimo procesai yra susiję su vertinamos institucijos veiklos keitimu, tobulinimu, gerinimu.

Institucijos veiklos įsivertinimas – tai sistemingas veiklos, susijusios su mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimu, tyrimas pagal institucijai aktualias veiklos sritis ir jų dalis, nustatant savo potencialą, veiklos rezultatų kokybę ir siekiant institucijos veiklos tobulinimo. Institucijos veiklos kokybės įsivertinimą atlieka kasmet. Atlikdama veiklos įsivertinimą institucija renka ir sistemina duomenis apie savo veiklą, analizuoja surinktus duomenis pagal veiklos sričių ir jų dalių vertinimo požymius bei jų vertinimo skalę, rengia institucijos veiklos įsivertinimo išvadas.

Įsivertinimo duomenys kartu su susitikimais ir pokalbiais, dokumentų analize yra svarbiausi išorinio vertinimo šaltiniai. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų išorinis vertinimas yra apibendrinamasis, nes Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras, atsižvelgdamas į išorinio vertinimo išvadas, priima sprendimą dėl institucijos akreditacijos laikotarpio. Taip pat išorinis vertinimas turi daug ir formuojamojo vertinimo bruožų, nes išorinio vertinimo ekspertai institucijai padeda nustatyti veiklos rezultatų kokybę ir teikia rekomendacijas, kaip tobulinti veiklą.

Švietimo paslaugų teikėjų – juridinių asmenų – veiklos, susijusios su mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimu, vertinimo ir akreditacijos tikslą, uždavinius, principus, kriterijus, vertinimo ir akreditacijos organizavimą bei vykdymą reglamentuoja Institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos vertinimo ir akreditacijos taisyklės (patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. ISAK-109 „Dėl institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos vertinimo ir akreditacijos“).

MOKYTOJŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO INSTITUCIJŲ ĮSIVERTINIMAS LIETUVOS MASTU

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų veiklos kokybės įsivertinimas – organizacijos tobulėjimo priemonė. Institucijos savo veiklos kokybę įsivertina dviejose veiklos srityse: **„Mokymosi aplinkos“** (jos dalys: „Biblioteka“, „Internetas“, „Seminarai, kursai, paskaitos ir kiti renginiai“, „Gerosios patirties sklaida ir edukacinės patirties bankas“, „Konsultavimas“, „Projektinė veikla ir partnerystės tinklai“, „Ekspertizė“) bei **„Vadyba ir administravimas“** (jos dalys: „Vadovavimas, personalo vadyba ir įvaizdžio kūrimas“, „Planavimas ir administravimas“, „Mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimo renginių programų vadyba“). Įsivertindamos šias veiklos sritis ir jų dalis institucijos analizuoja veiklos turinio, veikėjų, vadybos, prieinamumo, statistikos, grįžtamojo ryšio požymius, nusistato institucijos stipriąsias, silpnąsias puses, ieško veiklos tobulinimo galimybių.

Praktikoje susiduriama su problema, kad greitai keičiantis aplinkai keičiasi ir kokybės vertinimo poreikiai. Natūraliai kyla ir mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų veiklos kokybės vertinimo sistemos atnaujinimo poreikis. **Nors yra patvirtinti kokybės matavimo kriterijai, kiekvieną kartą atliekant vertinimo procedūras susiduriama su klausimu, ar tikrai matuojama kokybė.** Laikui bėgant kokybės suvokimas keičiasi, taip pat turi keistis ir jos matavimo kriterijai. Tačiau nėra teisinga manyti, kad sukūrę patogią veiklos kokybės vertinimo tvarką išspręsime kokybės klausimą. Pirmiausia reikėtų keisti nuostatas dėl kokybės vertinimo, susitarti organizacijos viduje, ką jos darbuotojai laiko kokybiška mokytojų kvalifikacijos tobulinimo veikla. **Veiklos kokybės vertinimo sistema sėkminga tada, kai įsivertinimas tampa vadybos proceso dalimi, per vertinimą surinkti duomenys naudojami veiklai tobulinti.**

Pirmosios institucijos savo veiklos įsivertinimo procesus pra-

dėjo apie 2003 m., kai buvo išbandoma Kauno technologijos universiteto mokslininkų sukurta *Švietimo centro veiklos įsivertinimo / vertinimo metodologija*. Taigi dalis institucijų savo veiklos įsivertinimą vykdo daugiau kaip dešimtmetį. Nuo 2012 m. mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijos geranoriškai įsivertinimo duomenimis dalijasi su vertinimą organizuojančia ir vykdančia institucija (šiuo metu – Nacionaline mokyklų vertinimo agentūra). 2012–2017 m. laikotarpiu įsivertinimo duomenimis dalijosi nuo 71 iki 93 proc. akredituotų institucijų, tačiau įsivertinimo ir išorinio vertinimo rezultatų jos nėra linkusios skelbti viešai. 2017 m. rugsėjo mėnesį savo veiklos įsivertinimo išvadas skelbė tik viena mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucija, apie akredituotos institucijos statusą skelbė 26 institucijos.

Pagrindinės per įsivertinimą įvardintos stiprybės siejamos su kvalifikacijos tobulinimo renginių organizavimu, projektine veikla ir partnerystės tinklais, gerosios patirties sklaidos organizavimu, teikiamomis konsultavimo paslaugomis, institucijos vadovų ir darbuotojų kompetencijomis.

Veiklos tobulinimo galimybes institucijos dažniausiai sieja su grįžtamojo ryšio sistemos kūrimu, jos instrumentų tobulinimu, ilgalaikių, tęstinių kvalifikacijos tobulinimo programų rengimu, naujų kvalifikacijos tobulinimo formų paieška, informacinių technologijų panaudojimu mokymosi aplinkos plėtrai, nuotolinių mokymų organizavimu, bendradarbiavimo su aukštosiomis mokyklomis ir tarptautiniais partneriais plėtojimu, mokytojų gerosios patirties sklaidos, mokymosi bendruomenėse, komandose skatinimu. Nurodant priežastis, dėl kurių nepavyko įgyvendinti tam tikrų numatytų veiklų, dažniausiai minimas lėšų stygius, nepakankamas finansavimas, riboti žmogiškieji ištekliai.

Pažymėtina, kad apie penktadalis kvalifikacijos tobulinimo įstaigų nurodo savo veiklos įsivertinimo procese taikančios įvairius kokybės vadybos modelius ar tam tikrus jų elementus. Įstaigos minėjo šiuos modelius (sistemas): ISO 9001, ISO 14001, OHAS 18001, SA 8000, CAF (BVM), EFQM. Taigi institucijos neapsiriboja pedagogų kvalifikacijos tobulinimo veiklos vertinimui ir akreditacijai nustatytais reikalavimais Institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos vertinimo ir akreditacijos taisyklėse.

Didžioji dalis institucijų savo veiklos įsivertinimą atlieka sistemingai, daug dėmesio kreipia į kasmetį veiklos kokybės įsivertinimą, gautus duomenis naudoja veiklos kokybei tobulinti. Dvidešimt procentų institucijų aktyviai vertina savo vykdomų procesų kokybę, investuoja į organizacijos veiklos kokybės vadybą – diegia naujus kokybės vadybos modelius, metodus ir priemones. Susiduriama ir su problema – beveik penktadalyje institucijų veiklos įsivertinimo procesas, gavus akredituotos institucijos statusą, nėra akcentuojamas, į jį žiūrima formaliai, įsivertinimas nėra atliekamas kasmet, tik rengiantis pakartotiniam išoriniam vertinimui ir akreditacijai.

ĮSIVERTINIMAS – TAI MOKYMASIS

Kokybės užtikrinimas yra visos organizacijos tikslas. Norėtųsi pabrėžti, kad už kokybę organizacijoje yra atsakingi visi, taigi ir ją vertinti turi visi darbuotojai. Vadovai skiria išteklius vertinimui atlikti – laiko, žmonių, finansinius. Svarbiausiais dalykais atliekant įsivertinimą tampa visų informavimas, kiekvieno nuomonės svarba, komandos subūrimas ir koordinuojančio žmogaus paskyrimas, planavimas, atsakomybių ir užduočių pasiskirstymas, bendravimas, bendradarbiavimas, komandinis darbas, dialogas, savistaba, refleksija. Veiklos kokybės vertinimas apima ne tik kokybei užtikrinti taikomus modelius, metodus, priemones, bet ir gilesnius dalykus: asmenines nuostatas dėl kokybės, asmeninę ir bendrą organizacijos veiklos kokybės sampratą.

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų įsivertinimo procesas – tai mokymasis bendruomenėje, komandoje, bendradarbiaujant, dalijantis lyderyste, įsiklausant į kiekvieno nuomonę, ieškant priežasties ir pasekmės ryšių, atliekant organizacijos veiklos refleksiją, drauge tobulinant jos veiklą, įsivertinimu rodant savo organizacijos pavyzdį mokykloms ir taip palaikant jų įsivertinimo procesus.

Dažniausiai institucijos įvardija tokią įsivertinimo proceso teikiamą naudą: įvairių darbo sričių peržiūra struktūruoja ir pagerina ateities veiklą, darbuotojų dalyvavimas vertinant kokybę skatina refleksiją ir leidžia suvokti savo darbo vertę, vertinant nustatomas naujas vystymosi potencialas ir naujos galimybės, mokymosi procese stipriau orientuojamasi į besimokančiųjų poreikius, įsivertinimas teigiamai veikia pedagoginio ir andragoginio profesionalumo augimą.

VIETOJE APIBENDRINIMŲ

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo paslaugas teikianti organizacija savo esme siekia pedagogų profesinio tobulėjimo, siekia daryti poveikį asmens profesionalumui, tačiau pagrindinis šios organizacijos tikslas turėtų vesti į **Gerą mokyklą, kiekvieno mokinio pažangą ir sėkmę**. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų, esančių arčiausiai mokyklos ir jų personalo, įsivertinimo procese vis aktualesni tampa šie klausimai: kaip panaudojami pačios mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijos įsivertinimo ir išorinio vertinimo rezultatai veiklai tobulinti? Kokie įvyko pokyčiai po veiklos vertinimo (įsivertinimo ir išorinio vertinimo)? Kaip siekiama mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programų poreikio ir pasiūlos dermės? Kaip institucija panaudoja mokyklų įsivertinimo ir išorinio vertinimo duomenis kvalifikacijos tobulinimo programoms? Kaip panaudojami standartizuotų testų, egzaminų rezultatų, tarptautinių tyrimų duomenys? **Koks mokytojų kvalifikacijos tobulinimo proceso poveikis, t. y. ką mokytojas po kvalifikacijos tobulinimo panaudoja, pritaiko savo veikloje, kokią reikšmę tai turi mokinio pasiekimams ir pažangai?** Kaip atsiskaitoma visuomenei apie organizacijos vertybes ir pažangą? Ką visi kartu, sutelkę pajėgas ir pastangas asmeniniu, bendruomenės, regiono, valstybės lygmenimis, dar galime padaryti dėl **Geros mokyklos ir kiekvieno mokinio sėkmės, gerėjančių mokinių rezultatų ir pasiekimų?**

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo institucijų veiklos kokybė taps akivaizdi, kai mokinių pasiekimai ir pažanga bus šių institucijų bendruomenių dėmesio ir pastangų centre, kai veiklos kokybė bus nuolat gerinama, atsižvelgiant į besikeičiančius aplinkos reikalavimus, vietos kontekstą, o organizacijos ir jų nariai savo pavyzdžiu, savo nuolatiniu mokymusi skatins mokytojų mokymąsi, ragins prisiimti už jį atsakomybę, sieks nuolatinio grįžtamojo ryšio iš savo klientų.

Ingrida ŠEDECKYTĖ-LAGUNAVIČIENĖ
Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros
Mokyklų įsivertinimo skyriaus metodininkė

Baltupių Radijas

Mieli kolegos,

Vilniaus Baltupių progimnazija kviečia telktis švietimo įstaigas ir drauge kurti bei transliuoti mokyklų radijo programas ultratrumposiomis bangomis. Darbo dienomis eteryje vaikų balsai skamba 15–18 val.

Norinčius dalytis savo patirtimi,programų turiniu ir idėjomis kviečiame rašyti el. paštu **baltupiuradijas@gmail.com.**

Kaupiamasis vertinimas – misija įmanoma

Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos patirtis

Pastaruoju metu Lietuvoje įvairiais aspektais analizuojamos ir į viešumą keliamos švietimo problemos. Tarsi teniso kamuoliuką skirtingų interesų grupės mušinėja vienos kitoms kaltinimus dėl mokinių pasiekimų, mokytojų kvalifikacijos, vadovų kompetencijos, mokytojų darbo užmokesčio. Tuo metu mokyklų bendruomenės ugdo vaikus, kuria vertinimo sistemas, rūpinasi patraukliomis ugdymosi aplinkomis, įtraukia mokinius į savanorystės veiklas, organizuoja intensyvų profesinį veiklinimą, bendradarbiauja su verslo įmonėmis, aukštosiomis mokyklomis, savivaldybių ir savo jėgomis kuria gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (angl. Science, Technology, Engineering, Mathematics, STEM) ugdymo centrus... Bet gerosios naujienos, atrodo, sunkiai skinasi kelią į viešumą, pagal statistiką, blogos žinios sklinda septynis kartus greičiau.

Mintis pasidalyti kaupiamojo vertinimo patirtimi mūsų gimnazijoje kilo siekiant parodyti, kad nuoseklus komandinis darbas duoda konkrečius rezultatus, o matuoti vaiko asmenybės ūgtį, pasitelkus kaupiamojo vertinimo principus, – misija įmanoma.

PIRMIEJI KAUPIAMOJO VERTINIMO IR ASMENINĖS PAŽANGOS MATAVIMO ŽINGSNIAI

Su gimnazijos bendruomene susitarėme, kad viską darysime PIP (Patys Ir Paprastai, tai sistema, apie kurią išgirdome konferencijoje vienam Lietuvos bankui pristatant savo veiklos planavimo instrumentus). Iš pradžių ilgai ieškota, kaip apibrėžti pažangą, kokie pažangos vertinimo dėmenys, kriterijai, galimos matavimo formos, kas bus vertintojai. Ne vienas bandymas patyrė nesėkmę, buvo pradėtas ir nebaigtas. Toks likimas ištiko „Mokinio pažangos lapą“, kuriame fiksuoti akademiniai pasiekimai, atskirų dalykų specialieji gebėjimai. Panašiai atsitiko „Mokinių gebėjimų bankui“, kuriame buvo surinkti skirtingų bendruomenės grupių – mokytojų, pačių mokinių, tėvų – pastebėti kiekvieno vaiko gebėjimai. Tuo metu pritrūko sistemiškumo, gebėjimo atlikti struktūruotą duomenų analizę ir nuosekliai panaudoti rezultatus tolesniam mokymuisi. Šios patirtys padėjo suvokti, kad reikalinga aiški, bendra sistema, kad visi bendruomenės nariai turi būti įsitraukę į kaupiamojo vertinimo instrumentų rengimą ir pasiruošę nuosekliai laikytis susitarimų. Beje, kiekvienas ankstesnis bandymas leido sukaupti ir tam tikrą patirtį.

SĄLYGOS, NULĖMUSIOS „ASMENYBĖS ŪGTIES DIENORAŠČIO“ ATSIRADIMĄ

Viena labai svarbi sąlyga, paskatinusi kurti savitą kaupiamojo vertinimo sistemą, – pagal „Lyderių laikas 2“ (LL2) projektą Šiaulių mieste parengtas Socialinių kompetencijų ugdymo modelis, kuris atvėrė galimybes mokiniams dalyvauti socialinėje veikloje ne tik mokykloje, bet ir miesto įstaigose, organizacijose, verslo įmonėse. Modelyje apibrėžtas rekomenduojamų veiklų pobūdis: kūrybiškumas, veikimas, pagalba. Mokiniai pagal šias kryptis privalo atlikti pasirinktas veiklas ir būtinai apmąstyti. Prof. Aurimas Juozaitis pabrėžia, kad tik apmąstyta veikla tampa patirtimi, tad mokyklos, kurios ir iki modelio atsiradimo daug veikė, teigdamos, kad „Mes visa tai ir be modelio darome“, perėjo į naują kokybinį lygmenį – kiekvieną veiklą mokiniai apmąsto, užfiksuoja raštu, tai tampa jų patirtimi.

Pateikiu keletą mokinių minčių apie socialinių kompetencijų ugdymo reikšmę: *„Ši veikla – lyg gyvenimo mokykla. Pamačiau kitų žmonių socialinę padėtį. Tai ugdo mane kaip žmogų. Tai padeda įveikti nepasitikėjimą, baimes. Tai padėjo apsispręsti, ką noriu veikti ateityje“* (I–II klasių mokiniai).

Strateginiuose švietimo dokumentuose akcentuojama ir ugdymo karjerai svarba. Mokyklų veiklos kokybė matuojama atsižvelgiant į mokinių gebėjimą planuoti karjerą, pasirinkti dalykus būsimoms studijoms, pažinti savo profesinius polinkius. Tad akivaizdu, kad šią veiklą taip pat vertėjo įtraukti į mokinio asmeninės pažangos matavimo sistemą. Iki bendros sistemos atsiradimo kiekviena sritis buvo matuojama atskirai, neturėjo bendrų vertinimo kriterijų.

Labai svarbus postūmis, padėjęs atsirasti nuosekliai kaupiamojo vertinimo sistemai, – Šiaulių miesto savivaldybės užmojis, atliepiant Geros mokyklos koncepciją ir atnaujintus vidaus bei išorės vertinimo rodiklius, parengti asmenybės ūgties koncepciją. Joje iškeltas uždavinys – sujungiant bendras vertybes, principus, akademinius ir kitus mokinių pasiekimus, apibrėžti brandaus ir sėkmės lydimo šiauliečio viziją. Viena iš sąlygų, siekiant pamatuoti vaiko asmenybės ūgties lygį, – pažinti mokinius ir patiems mokiniams pažinti save. Taip kaupiamojo vertinimo sistemoje atsirado skirsnis „Apie save“, kuriame mokiniai pasakoja apie savo pomėgius, polinkius, pasiekimus, charakterio savybes. Tai, kas jiems atrodo svarbu. Gimnazijoje

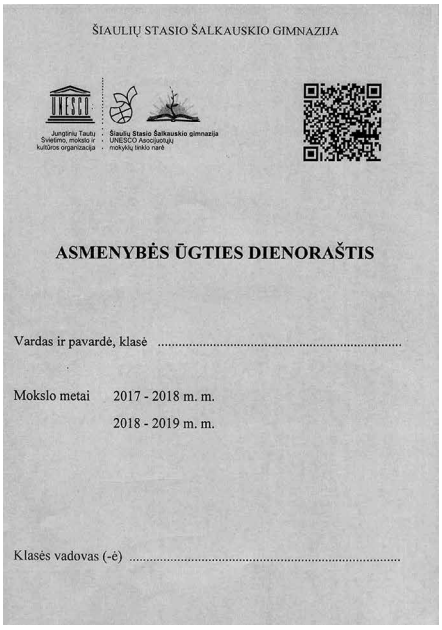

ŠIAULIŲ STASIO ŠALKAUSKIO GIMNAZIJA

Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija · Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija UNESCO Asocijuotųjų mokyklų tinklo narė

ASMENYBĖS ŪGTIES DIENORAŠTIS

Vardas ir pavardė, klasė .....

Mokslo metai 2017 - 2018 m. m.

2018 - 2019 m. m.

Klasės vadovas (-ė) .....

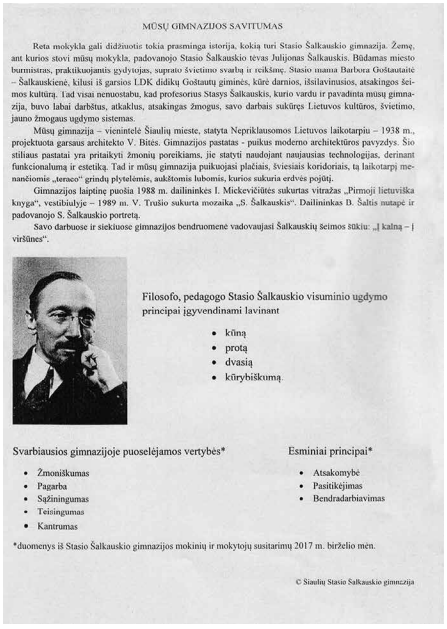

MŪSŲ GIMNAZIJOS SAVITUMAS

Reta mokykla gali didžiuotis tokia prasminga istorija, kokią turi Stasio Šalkauskio gimnazija. Žemę, ant kurios stovi mūsų mokykla, padovanojo Stasio Šalkauskio tėvas Julijonas Šalkauskis. Būdamas miesto burmistras, prakiituojantis gydytojas, suprato švietimo svarbą ir reikšmę. Stasio mama Barbora Goštautaitė – Šalkauskienė, kilusi iš garsios LDK didikų Goštautų giminės, kūrė darnios, išsilavinusios, atsakingos šeimos kultūrą. Tad visai nenuostabu, kad profesorius Stasys Šalkauskis, kurio vardu ir pavadintą miestų gimnazija, buvo labai darbštus, atkaklus, atsakingas žmogus, savo darbais sukūręs Lietuvos kultūros, švietimo, jauno žmogaus ugdymo sistemas.

Mūsų gimnazija – vienintelė Šiaulių mieste, statyta Nepriklausomos Lietuvos laikotarpiu – 1938 m., projektuota garsaus architekto V. Bitės. Gimnazijos pastatas - puikus moderno architektūros pavyzdys. Šio stiliaus pastatai yra pritaikyti žmonių poreikiams, jie statyti naudojant naujausias technologijas, derinant funkcionalumą ir estetiką. Tad ir mūsų gimnazija puikuojasi plačiais, šviesiais koridoriais, tą laikotarpį menančiomis „terazo“ grindų plytelėmis, aukštomis lubomis, kurios sukuria erdvės pojūtį.

Gimnazijos laiptinę puošia 1988 m. dailininkės I. Mickevičiūtės sukurtas vitražas „Pirmoji lietuviška knyga“, vestibiulyje – 1989 m. V. Trušio sukurta mozaika „S. Šalkauskis“. Dailininkas D. Šaltis nutapė ir padovanojo S. Šalkauskio portretą.

Savo darbuose ir siekiuose gimnazijos bendruomenė vadovaujasi Šalkauskių šeimos šūkiu: „Į kalną – į viršūnes“.

Filosofo, pedagogo Stasio Šalkauskio visuminio ugdymo principai įgyvendinami lavinant

- kūną
- protą
- dvasią
- kūrybiškumą

Svarbiausios gimnazijoje puoselėjamos vertybės*

- Žmoniškumas
- Pagarba
- Sąžiningumas
- Teisingumas
- Kantrumas

Esminiai principai*

- Atsakomybė
- Pasitikėjimas
- Bendradarbiavimas

*duomenys iš Stasio Šalkauskio gimnazijos mokinių ir mokytojų susitarimų 2017 m. birželio mėn.

© Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija

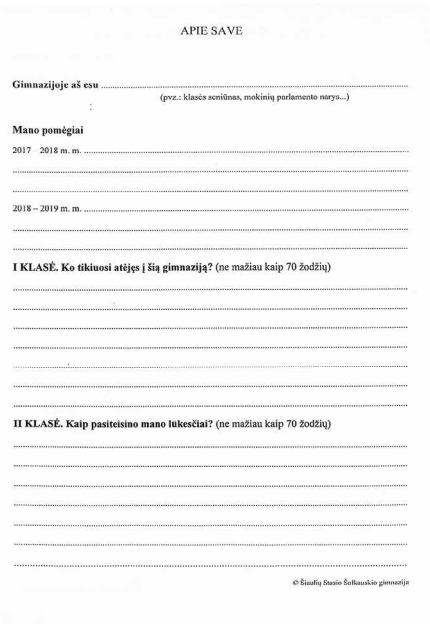

APIE SAVE

Gimnazijoje aš esu .....
(pvz.: klasės seniūnas, mokinių parlamento narys...)

Mano pomėgiai

2017 – 2018 m. m. .....

2018 – 2019 m. m. .....

I KLASĖ. Ko tikiuosi atėjęs į šią gimnaziją? (ne mažiau kaip 70 žodžių)

II KLASĖ. Kaip pasiteisino mano lūkesčiai? (ne mažiau kaip 70 žodžių)

© Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija

1 pav.

jau ne vienerius metus naudojame instrumentą, skirtą pirmųjų klasių gimnazistų adaptacijos situacijai tirti. Tai kokybinio tyrimo metodas – rašinys. Rašiniai gali būti epistoliniai arba samprotaujamojo tipo, juose atsispindi mokinio jausena, santykiai su bendruomenės nariais naujoje mokykloje. Kilo mintis išplėtoti šį metodą ir paskatinti panašaus pobūdžio rašinius parašyti ne tik pirmųjų, bet ir kitų klasių mokinius, sukuriant galimybę atsiskleisti ugdytinių socialinei, vertybinei raidai. Pateikiu keletą ištraukų:

„Gimnazijoje jaučiuosi puikiai. Man patinka ir bendraklasiai, ir mokytojai, ir auklėtoja. Mokiniai nesityčioja, vienas kito neužgaulioja, nepravardžiuoja. Visi mokytojai yra supratingi, jie visada išklauso, pagelbsti. Tai geriausia šios mokyklos mokytojų savybė“ (Laima, I klasė).

„Man labai patinka mokytojai, draugiški gimnazistai, minkštasuoliai koridoriuose, bet mokyklinės uniformos tiesiog nekenčiu“ (Gustė, I klasė).

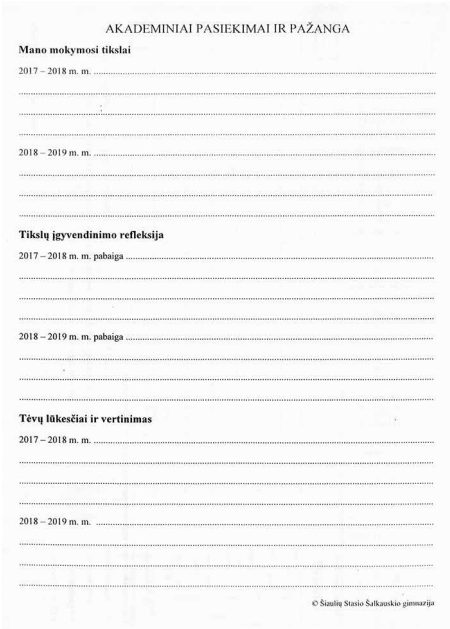

AKADEMINIAI PASIEKIMAI IR PAŽANGA

Mano mokymosi tikslai

2017 – 2018 m. m. .....

2018 – 2019 m. m. .....

Tikslų įgyvendinimo refleksija

2017 – 2018 m. m. pabaiga .....

2018 – 2019 m. m. pabaiga .....

Tėvų lūkesčiai ir vertinimas

2017 – 2018 m. m. .....

2018 – 2019 m. m. .....

© Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija

2 pav.

- Akademiniai pasiekimai ir pažanga (2 pav.)
- Bendrųjų kompetencijų vertinimas ir įsivertinimas (3 pav.)

Bene svarbiausia dienoraščio idėja – pagal jame esančius asmenybės ūgties kriterijus lygiaverčiai tampa mokinio akademiniai ir kiti su bendrųjų kompetencijų įgijimu susiję pasiekimai.

Bendruomenės *fokus* grupės – mokytojai, mokiniai, iš dalies ir tėvai – sukūrė iliustracijas, padėsiančias matuoti sunkiai apibrėžiamą neformaliosios veiklos, bendrųjų kompetencijų lygį. Mokiniai pagal šias keturių lygių iliustracijas mokslo metų pabaigoje atlieka visų ugdymosi sričių įsivertinimą. Dalykų mokytojai, klasių vadovai, socialinis pedagogas ir kiti specialistai atlieka atskirų sričių vertinimą. Lūkesčių ir pasiekimų koreliaciją lygina tėvai, kurie tampa svarbiais mokinio asmeninės pažangos stebėtojais ir vertintojais. Kartais tėvai žino objektyvias vienokios ar kitokios mokinio pažangos priežastis, į kurias galima atsižvelgti, keliant naujus ugdymosi tikslus.

BENDRŲJŲ KOMPETENCIJŲ ĮSIVERTINIMAS IR VERTINIMAS

Įgūdžio pavadinimas	Apibūdinimas	Kas tai parodo	Lygis (N,1,2,3,4)		Vertinimas (mokinio)		Vertinimas (tėvų)		Vertinimas (gimnazijos pedagogo)	
					2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.	2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.	2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.
Savivoka, savivertė	Žino savo gabumus ir polinkius, moka įsivertinti	Tikslingai pasirenka (formaliąją ir neformaliąją) veiklą, pagal pasirinkimus dalyvauja.	**N** - nežino, kas patinka, nedalyvauja renginiuose, nelanko būrelių. **1** - būrelius pasirenka, bet juose nedalyvauja, bando atrasti save, bet nesiseka, pasirenka per daug veiklos, nes neapsisprendžia. **2** - kartais lanko būrelius, renginius, bando atrasti save.	**3** - būrelius lanko, bet dalyvauja tik patinkančiose veiklose, vertina save savikritiškai, pradeda tikslingai planuoti laiką. **4** - dalyvauja renginiuose, atstovauja mokyklai. Žino savo stipriąsias puses, žino, kur reikia tobulėti, veiklas atsirenka pagal polinkius.						
	Valdosi stresinėse situacijose, konstruktyviai sprendžia problemas, nuo jų nebėga	Geba spręsti konfliktus tiek su bendraamžiais, tiek su mokytojais, tėvais. Geba įveikti stresą per PUPP, įskaitas, kontrolinius darbus.	**N** - negeba spręsti konfliktų, pats/i sukuria, juos gilina, bėga nuo problemų, jas ignoruoja. **1** - konfliktuoja, stresuoja, nervina kitus. **2** - nervinasi, bet to stengiasi neparodyti, dažnai stresas virsta konfliktu.	**3** - geba spręsti konfliktus, moka susivaldyti, imasi naujų išbandymų, įveikia stresą. **4** - geba spręsti konfliktus ne tik savo, bet ir kitų, geba įveikti stresą, turi tvirtą savikontrolę, dažnai padeda nusiraminti ir kitiems. Kuria palankią, jaukią atmosferą, ieško kompromisų.						

© Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija

3 pav.

„Iš pradžių labai bijojau, maniau, kad visi bus nedraugiški, pasipūtę, bet kuo toliau, tuo labiau visi susibendravome. Ypač padėjo pirmokų stovykla „Uoga“, todėl per tokį trumpą laiką tapome kaip šeima“ (Evelina, I klasė).

ASMENYBĖS ŪGTIES DIENORAŠČIO STRUKTŪRA

Taip per keletą bandymų, paieškų, tarimosi metų atsirado „Asmenybės ūgties dienoraštis“, kurio struktūrines dalis galime apibrėžti taip:

- Prof. Stasio Šalkauskio visuminio ugdymo kryptys (1 pav.)
- Gimnazijos vertybės ir principai (1 pav.)
- Gimnazisto asmenybės portretas (1 pav.)
- Neformalusis švietimas
- Socialinių kompetencijų ugdymas
- Ugdymas karjerai

S. ŠALKAUSKIO IDĖJŲ ĮKVĖPTI

Galime sakyti, kad imtis šio darbo mus įkvėpė gimnazijoje sklandanti filosofo, visuminio ugdymo sistemos kūrėjo S. Šalkauskio dvasia. Jo teigimu, visuminio ugdymo esmė – kiekvienos asmenybės kūno, proto, dvasios ir kūrybiškumo ugdymas. S. Šalkauskio gimnazijoje atsiradęs kaupiamojo vertinimo instrumentas apima visas profesoriaus nurodytas ugdymo sritis ir sudaro galimybes mokiniui įsivertinti visuminio ugdymo filosofijos kontekste.

Loreta TAMULAITIENĖ

Šiaulių S. Šalkaukio g-jos direktorė, vadybos ekspertė, alternatyviojo ugdymo modelių konsultantė, LL2 Šiaulių m. kūrybinės komandos narė

Į mokyklą su mobiliuoju... O kaip kitaip?

Rudenį viešojoje erdvėje plykstelėjo nuomonių žiežirbos, ką daryti, kad mokiniai per pamokas nesinaudotų mobiliaisiais telefonais? Ką daryti, kad per pertraukas mokinukai atplėštų akis nuo mobiliųjų ekrano? Iš kitos pusės, o ką čia bepadarysi? Toks metas...

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos direktorius **Rimas Budraitis** samprotauja, kad mobilieji telefonai atima iš vaikų dalį mūsų vertybių, jiems pristinga laiko bendrauti, o tai reiškia, kad jie praranda ir dalį žmogiškumo. Direktorius sako, kad čia mato kylantį didelį iššūkį pedagogams.

Diskusija išsirutuliojo Vilniaus „Taikos“ progimnazijos istorijos mokytojui **Algiui Bitautui** pasidalijus pastebėjimais, kaip situacija buvo suvaldyta jų mokykloje: „Vilniaus „Taikos“ progimnazijos administracija, pasitarusi su tėvų bendruomene, nuo šių metų rugsėjo 18 d. priėmė vidaus taisyklių nutarimą pamokos pradžioje surinkti mobiliuosius telefonus. Pirmųjų eksperimento savaičių atsiliepimai rodo, kad pagerėjo susikaupimas per pamokas. Bet tai nereiškia, kad mobiliųjų negalime naudotis ugdymo(si) tikslais, jeigu to reikia. Tai priklauso nuo pedagogo išsikeltų pamokos tikslų ir uždavinių.“

Artūras Sinkevičius, matyt, kalbėdamas kaip tėvas, teigia: „Matau, kad nuo mano laikų, 1983 m., niekas mokyklose nepasikeitė. Draudimai! Draudimai! Dvelkia sovietmečiu – atimti, uždrausti, apriboti... Kokią asmenybę tada ugdo mokykla? Nei tėvai, nei juolab mokytojai nieko negali uždrausti. Tik išaiškinimas, kad visgi nederėtų per pamokas naudotis mobiliuoju, tik mokinių sąmoningumas, teisingi susitarimai sprendžia tokias ir daugelį kitų mokyklos problemų, normalizuoja santykius tarp mokinių ir pedagogų. Tam, kad suprastumėte, kodėl taip manau: esu užauginęs 3 jaunuolius, žmona pedagogė, gerai pažįstu šią sritį. Idėjinių, tikrų mokytojų liko mažai. Valdo reformos, nesupratimas, kad investicijos į mokytojus, į jų kvalifikaciją, patrauklūs atlyginimai padarys pamokas įdomias be draudimų ir be cenzūros!“

Jūratė Bakutienė, mokytoja: „Mano galva, telefonų surinkimas per pamoką yra labai diskutuotinas klausimas. Visų pirma, kodėl einama lengviausiu keliu ir neugdomas mokinių atsakingumas? Juk jie patys turi įsisąmoninti, kad naudotis telefonu per pamoką nedera. Su mokiniais esu susitarusi, kad jie patys prieš pamoką išjungia telefone visus garsus ir įsideda juos į kuprines. Jei nusižengia, tada telefonas keliauja ant mano stalo. Antra, kodėl mokytojui norima užkrauti dar vieną atsakomybę – vaikų telefonų saugojimą?“

Inesa Kvedaraitė, labai jauna mokytoja: „O aš kaip tik manau, kad mokiniai turi naudotis mobiliaisiais telefonais per pamokas, tikrinti sąvokas, ieškoti informacijos. Kai jiems duodamas darbas, tada neberūpi susirašinėjimai ir žaidimai. Šiuo klausimu puikiai sutariame. Todėl esu prieš surinkinėjimus. Manau, kad mokytojo kaltė, jei jo neklauso vaikai ir todėl savo dėmesį nukreipia į mobiliuosius. Kita vertus, visi pagaliau turėtume suvokti, kad tai kita karta vaikų, kuriems informacinės technologijos yra lygiai tas pats, kas mums buvo / yra / bus žodynai, enciklopedijos, netgi sąsiuviniai. Sėdėjimas klasėje ir konspektavimas – seniai praėjęs dalykas, kuris netenkina mokinių. Jeigu mokytojas supratingas, ieškos kitų būdų. Pedagogo darbas – sudominti mokinius, o jeigu jie naršo internete ir nesiklauso, galbūt problema slypi kitur?

Rimalda Lie, mokytoja: „Sunku pasakyti, kaip geriau. Jei mokiniai nustatytų taisyklių nesilaiko, ką daryti? Neturi vaikas sąmoningumo, jei namuose auklėjamas vienaip, mokykloje kitaip, nori pasirodyti prieš draugus, kad „su mokykla moka kovoti kaip pasakų princas“. Neatiminėju, bet labai džiaugčiausi, jei jie atsineštų į klasę perskaitytą knygą ir norą klausti...“

Elona Dantaitė-Laurinavičienė, mokytoja: „Man labai patiko vienos Norvegijos mokyklos patirtis. Ten klasėse yra lagaminas, ant kurio parašyta: „Telefonų viešbutis“. Jame tiek skyrelių, kiek vaikų klasėje, visi atėję pasideda telefonus, o pasibaigus pamokoms pasiima. Puiku. Pasiilsi nuo šlamšto internete ir susikaupia mokslams, ko ir ateina į mokyklą.“

Jūratė Bakutienė, mokytoja: „Namie tegul ieško tos informacijos, atsisijoja. Pamokoje tam laiko neužtenka. Be to, nepamirškite, kad ne visi mokiniai telefone turi internetą. Norvegijos norvegijom, o mes esame Lietuvoje...“

Algis Bitautas: „Mokykla XXI a. susiduria su daug iššūkių. Vienas jų – mobilieji telefonai pamokoje. Bendros nuomonės nėra. Vieni pasisako, kad tai kiekvieno asmeninė nuosavybė ir mokytojai, administracija neturi teisės jų surinkti. Kiti, vaikydamiesi vakarietiškų madų, teigia, kad jie puikiai gali būti naudojami ugdymo(si) procese. Treti telefonus surenka, taip kovodami su tuo, kad vaikai per pamoką dažnai jais naudojasi ne vien informacijos paieškai. Klausimas, kaip elgtis visoms mokyklos, visgi lieka neišspręstas. Kaip atskleidžia kai kurie Vakarų šalių tyrimai, yra netgi priimami centralizuoti sprendimai, o jų rezultatai rodo teigiamus mokymo(si) pasiekimų pokyčius.“

O kaip iš tiesų turėtume spręsti šį klausimą?

Pavyzdžiui, „Apple“ ir „Microsoft“ įkūrėjai Styvas Džobsas, Bilas Geitsas ir kiti populiariausių technologijų kūrėjai savo vaikams neleido naudotis kompiuteriais, išmaniaisiais telefonais bei kitais kasdieniais elektronikos prietaisais arba griežtai apribojo laiką, kada atžalos galėjo tai daryti. Mokslininkai teigia, kad taip ir turėtų būti: jie pripažįsta, jog technologijas būtina naudoti švietimo sistemoje, tačiau su jomis praleidžiant pernelyg daug laiko prietaisai gali sukelti žalingą efektą, vaikai taps tiesiog „bukesni“.

Neseniai paskelbtos knygos „Ekranų išmokyti: kaip technologijos bukina mūsų vaikus“ bendraautoriai atskleidžia, kad išmanieji prietaisai gali būti glaudžiai susiję su tokiais vaikų sveikatos sutrikimais kaip depresija, jie leidinyje ir atskleidė faktą apie tai, kad S. Džobsas ir B. Geitsas drausdavo savo vaikams naudotis šiais prietaisais. Pavyzdžiui, B. Geitso dukra leidimą naudotis išmaniuoju telefonu gavo tik sulaukusi 14 metų. Na, o S. Džobsas viename interviu pripažino, kad jo vaikams draudžiama naudotis planšetiniu kompiuteriu „iPad“. „Ką šie technologijų kompanijų vadovai žino apie savo kūrinius, ko nežino jų pirkėjai?“ – retoriškai klausia autoriai. Ir tuoj pat atsako – jie žino apie priklausomybę, kurią sukelia tokie prietaisai. Knygos autoriai primena, kad technologijų revoliuciją sukėlę milijardieriai nėra vieninteliai, pasižymėję tokia elgsena: tą patį daro ir geriausius pasaulio protus sutraukusio Silicio slėnio darbuotojai. „Technologijų išradėjai, atrodo, supranta išmaniųjų telefonų, planšetinių kompiuterių ir kompiuterių keliamą priklausomybę, tačiau tiekia juos plačiajai visuomenei, o savo vaikams – draudžia. Šiuolaikinėje mokykloje vaikų reikalaujama naudoti elektroninius prietaisus, tokius kaip planšetiniai kompiuteriai, o šių turtuolių atžalos tikriausiai tokiam reikalavimui nepaklustų...“

Mūsų inf.

Noras tobulėti – kelias į patrauklią mokyklą

Tikriausiai nieko nenustebinsiu pasakiusi, kad mes, pedagogai, dirbame jau valstybės sukurtoje švietimo sistemoje, kuri nuolat keičiama ir vis dar tobulinama. Dažnai padūsaujame gavę naujas instrukcijas ar potvarkius. Kartais išgirstame sakant: „O ką aš galiu pakeisti, tai nurodymas „iš viršaus“...“ Mano manymu, konkrečios mokyklos ugdymo rezultatai priklauso ne tik nuo mokytojo darbą reglamentuojančių Švietimo ir mokslo ministerijos dokumentų, bet ir nuo toje mokykloje dirbančių pedagogų iniciatyvų bei įdėtų pastangų gerinti mokinių ugdymo kokybę, noro nuolat tobulėti. Ne žodžiais, o konkrečiais darbais. Mano mintis patvirtina profesoriaus Vytauto Landsbergio žodžiai: „Aš norėčiau, kad mano šalis ir žmonės būtų ilgai ir gražiai. Kaip baigiasi pasakos, gerosios pasakos, kaip jie ilgai ir gražiai gyveno; aš taip norėčiau. Tada šiek tiek ir pats gali įsivaizduoti, kad tai, ką darei, ne visai veltui, tai tęsis, kas nors iš to bus.“ Taip tikriausiai ir kiekvienas pedagogas susimąsto, o ką jis paliks po savęs. Norisi palikti geriau, nei radai. Tam mes ir dirbame. Ne tik dabarčiai, bet ir ateičiai. Ir mūsų tikslas – išugdyti visapusišką ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio pilietį. Tam reikalingi tam tikri įrankiai.

Viena iš pagalbos priemonių, galinčių padėti pedagogams pagerinti ugdymo procesą, yra vidaus auditas. Išgirdę žodį „auditas“, iš karto suprantame, kad vyks tikrinimas, kas nėra malonu. Bet turėtume žinoti, kad tai kur kas platesnė sąvoka, kuri apibrėžia visos bendruomenės darbo įsivertinimą. Norima įsitikinti, kad dirbama taip, kaip suplanuota. Tai pagalba rasti trūkumus ir juos ištaisyti. Svarbiausia, kad įvertinama darbo kokybė, pateikiamos rekomendacijos, kaip tobulinti veiklą.

Vidaus auditas Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinėje mokykloje pradėtas vykdyti ne taip ir seniai – 2015 m. Dar tada mokyklos direktorė Asta Ivoškaitė pabrėžė, koks jis yra svarbus tobulinant mokinių ugdymo kokybę. Auditas turi būti naudingas ne tik pedagogams, bet ir visai mokyklos bendruomenei.

Veiklą mokyklos vidaus audito grupė pradėjo nuo plačiojo audito. Į pagalbą pasitelkėme ne tik mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rodiklius, bet ir „IQES online Lietuva“ klausimyną. Tyrėme sritį „Ugdymas ir mokinių patirtys“. Džiugu, kad atliekant auditą aktyviai dalyvavo visi mokyklos bendruomenės nariai. Ypač nudžiugino tėvų aktyvumas – apklausoje jų dalyvavo beveik 40 proc. Apibendrinę gautus rezultatus ėmėmės išsamaus audito ir tyrėme ugdymo bei mokinių patirčių sritį. Rezultatai vėlgi nudžiugino. Net žemiausios klausimynų atsakymų vertės buvo aukštesnės už neigiamas vertes. Itin svarbu yra vykdomo audito tęstinumas. Viena iš žemesnių verčių buvo mokyklos bendruomenės bendradarbiavimas. Taigi 2017 m. pavasarį atlikome teminį auditą. Pasirinkome teminio audito srities „Lyderystė ir vadyba“ temą „Mokymasis ir veikimas komandomis“. Vykdydami teminį auditą žodį „komanda“ vertinome plačiąja prasme – tai visi mokyklos bendruomenės nariai. Išanalizavę gautus rezultatus reziumavome, kad viena svarbiausių komandos grandžių mokinių ugdymo procese yra tėvai. Džiugu, kad jie noriai dalyvauja mokyklos veiklose. Mokyklos bibliotekos vedėjos Laimos Vaičiūnienės nuomone, tėveliams tikrai netrūksta pasiūlymų, jie ypač aktyviai dalyvauja knygų skaitymo skatinimo projektuose „Knygomis tarsi skraidau“ ir „Knygos juda, arba paralelės“. Tėvai kartu su savo vaikais šoka, vaidina, dalyvauja knygų skaitymuose, kuria pasakas, remia projektus materialiai. Taip pat daug dėmesio darbui su tėvais skiria ir klasių auklėtojai. Mokiniai kartu su tėvais vyksta į ekskursijas, dalyvauja sporto varžybose, vakaronėse, drauge pildo mokslo metų lūkesčių lapus. Pavasarį rezultatai aptariami, analizuojami, daromos išvados klasių bendruomenių susirinkimuose. Jau tradicija tapo mokinių apsilankymai tėvelių darbovietėse. Na, o paskutinė graži iniciatyva – tėvai pavadavo mokytojus Mokytojų dienos proga. Ina Andriušienė mokė 1a klasės mokinukus lipdyti molį, 4a klasės ugdytiniams apie saugų elgesį gatvėje kalbėjo Oksana Papečkienė, su krepšinio paslaptimis 5c klasę supažindino Sigutė Vyšniauskienė. Vyresniųjų klasių mokiniai taip pat neliko nuskriausti – tėveliai kalbėjo apie inovacijas, ekonomiką, apie ateities mokyklą, Europos Sąjungą. Buvo smagu matyti visų linksmus veidus, jausti bendrystę ir norą nesustoti, ieškoti naujų bendradarbiavimo būdų.

Nebijokime tėvų įsileisti į mokyklą. Kalbėkimės, spręskime problemas kartu, ieškokime idėjų, nebijokime klysti. Svarbiausia – išgirsti vieniems kitus. Juk blogos emocijos ir pyktis kyla iš nežinojimo ir nesupratimo. Mūsų, pedagogų, pareiga ne tik mokyti vaikus. Mokytojas yra įvairių mokinio kompetencijų ugdytojas, o didžiausia jo pagalbininke gali tapti mokinio šeima. Dirbdami kartu galime mokyklą padaryti patrauklesnę. Vidaus audito grupės šiais mokslo metais laukia nauji iššūkiai. Mums rūpi, ką paliksime po savęs.

Jurgita PAPEČKYTĖ
Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagr. m-klos vidaus audito grupės narė

Integruoto tarpmokyklinio projekto „Metų ratu“ šventė „Atkelkim Vėlių vartelius“

Pasaulio ir žmogaus prigimties suvokimas sparčiai keitėsi įvairiais laikotarpiais, tobulėjant technologijoms ir globalėjant visuomenei. Istorinio laiko tėkmėje keitėsi ne tik visuomenė, jos požiūris bei interesai, bet ir vertybės, gyvenimo būdas, žinios, požiūris į asmenybę. Šiuolaikinio pasaulio tempas, kompiuterizacija, moderniosios technologijos po truputį tirpdo lietuviškos etnokultūros ir tautiškumo savitumą. Kitų kultūrų inertiškumas ir šventės pamažu išstumia tautines šventes. Žmogus, pertekęs tarpkultūrinio bendruomeniškumo ir bendrumo jausmo, po truputį tirpsta pamiršdamas savo tautos bendrumą.

Belaukdami valstybės atkūrimo šimtmečio, suvokdami šios svarbios sukakties priežastis, skatiname mokinius prisiminti valstybės piliečių vertybes, atsakomybę, pagarbą ir humanišką geranoriškumą. Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazija jau 12 metus organizuoja integruoto tarpmokyklinio projekto „Metų ratu“ šventę „Atkelkim Vėlių vartelius“, kuri tradiciškai vyksta netradicinėje aplinkoje – Karmazinų pilkapiuose. Kiekvienam projekto dalyviui itin svarbus asmeninės prasmės vaidmuo, vaiko asmenybės vertybinių orientacijų ugdymas.

Organizuodami šį projektą siekiame, kad mokiniai domėtųsi lietuvių tautos švenčių tradicijomis, papročiais ir ugdytų save kaip asmenybes, gebančias prasmingai dalyvauti sociokultūrinėje veikloje. Mums taip pat svarbu formuoti tautinę tapatybę. Daug dėmesio kreipiame į integracinį-tarpmokyklinį mokytojų dalykininkų bendravimą ir bendradarbiavimą. Kiekvienais metais projekto „Metų ratu“ šventėse dalyvauja vis kiti mokiniai. Taip mums pavyksta svarbią tautinės kultūros patirtį skleisti visiems ugdytiniams.

Karmazinų pilkapiuose oras buvo paklusnus mūsų laiko gyvoje gamtoje vedlys. Šventė buvo ypatinga. Visus dalyvius iš Vilniaus J. Basanavičiaus progimnazijos ir Medeinos pradinės mokyklos pasitiko Neries regioninio parko darbuotojas Saulius Pupininkas. Gamtos puoselėtojas ir mylėtojas įtaigiai mokiniams pasakojo apie pilkapius, trečią šimtmetį skaičiuojančius ąžuolus. Karmazinuose J. Basanavičiaus progimnazija jau penktus metus prižiūri vaikų ir mokytojų pasodintą ąžuolų giraitę. Prisimindami pagarbą senovės lietuvių gerbiamam medžiui, sustoję prie giraitės, aptarėme susibūrimo į Karmazinų pilkapius svarbą.

Gyvos gamtos apsuptyje ruošėme Vėlėms stalelį, priminėme mokiniams senuosius lietuvių papročius. Vaikų dėmesys, susikaupimas, gebėjimas perimti istorinio laiko tėkmę padeda suprasti šios rudens šventės prasmę, gilumą ir rimtį.

Šventę įprasmina lietuvių liaudies dainos, rateliai, žaidimai. Šokamas apeiginis ratelis „Žalio vario“, per kurį dainuojant pro simbolinius vartelius einama poromis. Nepamirštame pagerbti ir ugnies, kuri laikoma pirmąja gamtos jėga. Tad vaikams smagiu užsiėmimu tampa sausos šakelės ar lapelio paieškos ir prasmingoje tyloje, įsižiebus laužo liepsnai, kartojami ugnį garbinantys žodžiai.

Vaikai per integruoto projekto „Metų ratu“ šventę „Atkelkim Vėlių vartelius“ ne tik sužino bendravimo aplinkoje būdų, bet ir mokosi tyrinėti, stebėti, interaktyviai patirti gyvąją istoriją. Skambant liaudies dainoms patirti įspūdžiai tik dar labiau sustiprins vaiko ryšį su gamta, lietuvių kultūra, tradicijomis. Ir ateities kartos suvoks savo tautos stiprybes, gebės išlikti ir likti suvokdami: „AŠ STIPRUS, KAI STIPRI MANO TAUTA“.

Šiandienos vaikas – tai Lietuvos ateities pilietis, kuris globaliame XXI a. mokomas ne tik valdyti technologines naujoves, bet ir suprasti, kuo tautai svarbi istorija, kas yra tradicija ir kuo ji vertinga ateičiai. Juk nuo suvokimo apie prasmingą būtį ir asmeninės patirties priklauso ne tik vaiko dabartis, bet ir visos Lietuvos ateitis. Tokia mūsų sėkmės istorija modernios Lietuvos šimtmečiui.

Jelena VALIULIENĖ
Vilniaus Jono Basanavičiaus prog-jos muzikos mokytoja ekspertė
Marija MAŠANAUSKIENĖ
Etikos mokytoja metodininkė

Jaunųjų dailininkų įvertinimas

Spalio 3-ioji Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazijos 4–6 ir I–IV klasių aktyviausiems mokiniams buvo įsimintina – šią dieną jiems surengta ekskursija į Vilnių. Čia mokiniai aplankė Taikomosios dailės ir dizaino muziejų, Vilniaus dailės akademiją, o vakare Vilniaus rotušėje dalyvavo iškilmingame projekto „Mano Lietuva. Grįžtu į Tėvynę“ uždarymo renginyje. Įspūdžių daug, bet apie viską iš eilės...

Ekskursiją pradėjome Vilniaus dailės akademijos „Titaniko“ parodų salėse, Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje, kur aplankėme keletą ten eksponuojamų parodų. Ypač visus sužavėjo Indrės Stulgaitės-Kriukienės ir Remigijaus Kriuko meninio stiklo paroda „Monologai“. Mūsų mokiniai turėjo galimybę įsitikinti, koks glaudus yra dailės ir muzikos ryšys: parodos ekspozicijoje skambanti muzika puikiai papildė nuostabiai apšviestus stiklo kūrinius.

Vakare Vilniaus rotušėje mūsų laukė edukacinio dailės projekto „Mano Lietuva. Grįžtu į Tėvynę“ baigiamasis renginys: mokinių apdovanojimo ceremonija, jungtinės laureatų ir profesionalių dailininkų tapybos parodos atidarymas ir koncertas, kurį dovanojo Vilniaus universiteto orkestras „Oktava“ (vadovas Albinas Kučinskas). Smagu buvo matyti šiame orkestre grojantį buvusį gimnazijos saksofonistą Nedą Latoviną. Ir dabartiniai mūsų mokyklos atlikėjai – penktokas trimitininkas Justas Drakšas (mokytojas Zigmas Drakšas) ir II klasėje besimokanti pianistė Kamilė Kaučikaitė (mokytoja Raimonda Sližienė) – buvo šiltai sutikti žiūrovų.

Projekto „Mano Lietuva“ organizatorius – Lietuvos dailininkų sąjunga. Projekto meno vadovė – dailininkė Emilija Taločkienė. Tai kartu su Šv. Kazimiero ordinu 2016 m. pradėjęs veikti, plačią geografinę aprėptį turintis edukacinis vaikų ir jaunimo dailės projektas, kuriame dalyvauja mokyklos iš įvairių Lietuvos miestų. Projekto veiklos skatina mokinius pažinti savo valstybės istoriją, kurti ir puoselėti šalies kultūrą ir tapatumą. Projekto rėmėjai – Lietuvos kultūros taryba, LR Kultūros ministerija.

2017 m. projektas, turintis potemę „Grįžtu į Tėvynę“, buvo skirtas Algirdo Juliaus Greimo 100-osioms gimimo metinėms pažymėti. A. J. Greimo vardas yra įtrauktas į UNESCO ir valstybių narių 2016–2017 m. minimų sukakčių sąrašą, o 2017-ieji LR Seimo yra paskelbti A. J. Greimo metais.

Labiausiai pradžiugino mūsų mokinių pelnyti apdovanojimai piešinių konkurse „Greimui – 100“. 6 klasės mokinė Ramunė Hvajon Vaicekauskaitė (mokytojos Loreta Narušienė ir Justina Šaltė) ir IV klasės mokinė Kamilė Jankauskaitė (mokytoja Janina Budrienė) savo amžiaus grupėse pelnė didžiuosius prizus ir buvo apdovanotos 150 eurų piniginiais prizais bei dovanomis. Laureatų diplomais buvo pažymėti 5 klasės mokinio Kristupo Žiogo (mokytoja L. Narušienė) ir II klasės mokinio Liudo Laurinavičiaus (mokytoja Vilija Lesauskienė) darbai.

Šioje parodoje eksponuoti 82 asmeniniai (16 iš jų mūsų mokinių) ir 2 kolektyviniai įvairiomis technikomis, įvairaus amžiaus grupių mokinių sukurti darbai ir 10 plenero kūrinių. Taip pat parodai 14 tapybos darbų sukūrė profesionalūs dailininkai – tarp jų yra ir mūsų gimnazijos tapybos mokytojo Voldemaro Barakausko darbas.

Dėkojame gimnazijai už padovanotą ekskursiją – mokinių paskatinimą toliau aktyviai dalyvauti įvairiose veiklose.

Loreta NARUŠIENĖ
Dailės mokytoja, projekto „Mano Lietuva. Grįžtu į Tėvynę“ koordinatorė gimnazijoje

Dovana geriausiai besimokantiems mokiniams

„Vien tik norais nieko nepasieksi. Bet kai tavo vizija veda tave pirmyn, tu nori daryti tai, kas padėtų ją įgyvendinti. Tu neverti savęs per jėgą, tiesiog troškimas būna toks stiprus, kad imi daryti tai, ko anksčiau net nežinojai, kad sugebi.“

Spenceris Johnsonas

Spalio 4 d. 46 Panevėžio „Žemynos“ progimnazijos 5–8 klasių mokiniai vyko į Vilnių. Ši kelionė – tai mokyklos ir LR Seimo narės Guodos Burokienės dovana 5–8 klasių konkursų nugalėtojams bei gerai besimokantiems vaikams.

Vilniuje mokiniai aplankė LR Seimą, kur vyko susitikimas su Seimo nare G. Burokiene ir ekskursija. Su gide ugdytiniai aplankė Lietuvos laisvės gynėjų galeriją, pagrindinę LR Seimo rūmų salę, Kovo 11-osios Akto, Algirdo Mykolo Brazausko sales.

Savo pažintį su Vilniumi mokiniai tęsė Pinigų muziejuje (5–6 klasės) ir Valstybės pažinimo centre (6–8 klasės), kur vyko edukaciniai užsiėmimai. Pinigų muziejuje ugdytiniai susipažino su nuolatine ir virtualia ekspozicijomis, sužinojo apie pinigų raidą nuo primityviausių formų iki šiuolaikinių pinigų, išgirdo jų istoriją, aplankė šiuolaikinių pinigų salę. Valstybės pažinimo centre netradicinėje mokymosi erdvėje, naudojantis planšetiniais kompiuteriais, vyko edukacinis užsiėmimas „Ką gali pilietis?“. Per šį užsiėmimą mokiniai gilinosi į pagrindines demokratinei valstybei būdingas sąvokas: pilietis, pilietiškumas, piliečio teisės ir pareigos, demokratija, LR Konstitucija. Taip pat turėjo galimybę aplankyti interaktyviąją muziejaus ekspoziciją „Laisvė susitarti“. Vėliau vyko diskusija „Koks istorinis įvykis įdomiausias?“.

Ši kelionė mokiniams paliko didelį įspūdį: vieni įgavo daugiau pasitikėjimo, kiti dar labiau praplėtė savo žinių bagažą apie valstybės istoriją, pilietiškumą, pinigus, surado atsakymus į klausimus, kaip veikia demokratiška valstybė, kaip piliečiai gali dalyvauti kuriant ir valdant valstybę...

Lina BERNADICKAITĖ
Socialinė pedagogė metodininkė
Aelita ENTKUTĖ
6b klasės mokinė

Viešėjo projekto „Vaikščiojimas gyvenimo linija“ partneriai

Spalį Marijampolės „Ryto“ pagrindinėje mokykloje lankėsi „Erasmus+“ KA2 programos projekto „Vaikščiojimas gyvenimo linija“ (angl. „Walking the Line“) partneriai iš Italijos, Katalonijos, Vokietijos ir Rumunijos. Pagrindinis šio projekto tikslas – leidžiant laiką gamtoje, keliaujant pėsčiomis, susipažinti su Europos šalių istorija, skaudžiausiais praeities įvykiais.

Projekto dalyviai domėjosi Lietuvos ir mūsų krašto istorija, lankėsi įvairiuose istoriniuose objektuose, grožėjosi rudenėjančia Sūduvos gamta. Pagrindinio šio susitikimo žygio „Pasaulinių karų sūkuryje. Partizanų takais“ dalyviai nukeliavo 15 kilometrų: aplankė paminklą vokiečių kariams, Juodelių žvyro karjerą-draustinį, pokario partizanų žūties vietas, įveikė atstumą nuo Akmenynų mokyklos, esančios Kalvarijos savivaldybėje, iki Marijampolės.

Per šį vizitą Lietuvoje projekto dalyviai susipažino su Marijampolės istorija, ją liudijančiais paminklais, Vilniaus, Kauno ir Trakų architektūra, miestų istorija, jų svarba Lietuvos praeityje ir dabar. Džiugu, kad su projekto dalyviais sutiko susitikti aukščiausi Marijampolės savivaldybės bei Švietimo, kultūros ir sporto departamento atstovai. Merė Irena Lunskienė visiems įteikė atminimo dovanėles ir pristatė Marijampolę kaip būsimą kultūros sostinę.

Projekto kulminacija tapo renginys „Šokis mus vienija“. Per jį projekto partneriai pristatė savo tautinius šokius ir taip išryškino šalių skirtumus, tačiau renginio pabaigoje sušokę bendrą, visas šalis vienijantį ir jungiantį šokį, kurio mokėsi visą savaitę, įrodė, kad galima rasti panašių visų šalių folkloro elementų, o šokio judesio kalbą supranta visi.

Keliaudami, kurdami bendrą šokį, aktyviai leisdami laisvalaikį su kitų šalių mokiniais, turėjome puikią galimybę stiprinti komunikacinius įgūdžius, lavinti sveikatą ir ištvermę, tobulinti komandinio darbo įgūdžius. Išsiskyrėme susipažinę su kitų šalių kultūra ir susiradę naujų draugų.

Gintarė BLAZGIENĖ

Pasvalio Svalios progimnazijos maironiečių išvyka

Pasvalio krašte maironiečių organizacija veikia jau penktus metus ir kasmet organizuoja ne mažiau kaip dvi didesnes išvykas krašto rašytojų ir poetų takais. Šiemet vykome į Kauną. Kelionė neprailgo, nes viena iš maironiečių vadovių – tikybos mokytoja Dalia Balčiūnienė – įdomiai papasakojo apie Kauno bažnyčias.

Pirmiausia nuvažiavę prie Kauno pilies pėsčiomis patraukėme į Jono Mačiulio-Maironio muziejų. Apie poetą mums ne kartą pasakojo lietuvių kalbos mokytoja Vida Virbickienė. Ankstesniais metais aplankėme Pasandravį, Maironio gimtinę, Betygalos Maironio gimnaziją, aktyviai dalyvavome Lietuvos maironiečių draugijos, kurios pirmininkas Eugenijus Urbonas, organizuojamuose renginiuose.

Maironio muziejuje gidė mums papasakojo apie poeto gyvenimą, kūrybą, parodė butą, kuriame jis gyveno su seserimi. Aštuonių kambarių bute išvydome Maironio darbo stalą, prabangius baldus, pamatėme daug įspūdingų paveikslų, knygų, nuotraukų. Nustebino prie įėjimo virš durų pakabintos kanklės, grojančios „Lietuva brangi“, poeto portretai, lazdos, tautiniais motyvais dekoruotos sienos, fortepijonas... Svarstėme, kaip spalio 21-ąją minėsime 155-ąsias Maironio gimimo metines.

„Apie maironiečių organizaciją, veiklą girdėjau nuo pirmos klasės, o maironiete tapti norėjau jau trečioje klasėje, – pasakojo šeštokė Akvilė. – Šiemet jau galėjau tai padaryti, nekantriai laukiau krikštynų.“ Naujus maironiečių organizacijos narius buvo nuspręsta pakrikštyti Nemuno pakrantėje. Jiems perskaičius priesaiką ir pasižadėjus jos laikytis, senieji nariai ir vadovės padovanojo atminimo dovanėlių, saldumynų, užrišo maironiečių skareles.

Už nuostabią išvyką į Kauną norėtume padėkoti Pasvalio savivaldybės Kultūros ir jaunimo reikalų skyriui. Tikimės, kad rašytojų ir poetų takais keliausime dar ne kartą ir daug nauja sužinosime apie savo kraštą.

Viltė MARTINAVIČIŪTĖ, Akvilė JARUŠEVIČIŪTĖ
Maironietės

40 metų – 40 kilometrų

Rugsėjo pabaigoje Marijampolės „Ryto“ pagrindinėje mokykloje vyko „Judėjimo savaitė“. Tai mokyklos tradicija tapęs renginys, per kurį siekiama skatinti mokinius aktyviau leisti laiką, domėtis sportu kaip visuma ir atskiromis sporto šakomis, leisti laisvalaikį gryname ore.

Šie metai mokyklos bendruomenei ypatingi – įstaiga švenčia savo 40-ąjį jubiliejų. Taigi šių metų idėja – ne supažindinti mokinius su atskiromis sporto šakomis ar veiklomis, o stiprinti bendruomenės tapatumo mokyklai jausmą, kartu atliekant vieną didžiulį darbą.

Maži ir dideli mokyklos bendruomenės nariai kiekvieną šios savaitės rytą dalyvavo rytinėje mankštoje ir mokėsi šokti bendrą šokį. Susirinkusiesiems rytinę mankštą vedė kūno kultūros mokytojas Andrius Larčenka, o linijinio šokio judesių mokė mokytoja Loreta Mingilevičienė. Vaikų šypsenos ir mokyklos darbuotojų sveikinimai išdavė, koks tai nuostabus nuotaikos ir energijos užtaisas puikiai dienos pradžiai.

Pagrindiniu akcentu tapo „Ryto“ maratonas „Rytui 40“. Nuaidėjus maratono starto šūviui pirmąjį ratą įveikė mokyklos direktorius Vladas Klasavičius, buvęs mokyklos mokytojas, dabar Marijampolės žaidimų sporto mokyklos direktorius Stasys Vasylius, krepšinio komandos „Sūduva-Mantinga“ žaidėjas, buvęs mūsų mokyklos mokinys Aurimas Kieža, pirmasis mokyklos pirmokas Ramūnas Žemaitis (1977 m.) ir mokytojas Anicetas Launikonis. Džiugu, kad šiame renginyje svečiavosi mokyklos kuratorius Vidmantas Kvietkauskas ir Marijampolės savivaldybės Sporto skyriaus vedėjas Vytautas Papečkys.

Visi bendruomenės nariai, perduodami simbolinę mokyklos vėliavėlę, sėkmingai stadiono taku nubėgo net 40 km atstumą. Simboliška – už kiekvienus mokyklos gyvavimo metus po vieną kilometrą. Kiekvienam atskirai įveikti tokį nuotolį būtų be galo sunku, bet šią dieną „Ryto“ bendruomenė parodė, kad visi kartu galime daug. Po maratono bėgimo bendruomenė, sveikindama mokyklą jubiliejaus proga, sušoko išmoktą šokį.

Gintarė BLAZGIENĖ

Jauniems užsienio pedagogams skirtas renginys

Spalio 2–5 d. Vilniuje Švietimo ir mokslo ministerijos iniciatyva vyko besisteigiančių užsienio šalyse lituanistinių mokyklų ir pradedančių dirbti lituanistinėse mokyklose mokytojų kvalifikacijos tobulinimo seminaras, kuriame dalyvavo jauni specialistai iš viso pasaulio. Jie savo bendruomenėse moko vaikus pažinti Lietuvą, prisiliesti prie jos kalbos, kultūros ir tradicijų. Į seminarą susirinko mokytojos iš Airijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Didžiosios Britanijos, Norvegijos, Islandijos, Australijos ir Egipto.

Spalio 4 d. seminaro renginius kuravo ir dalyviais rūpinosi Vilniaus lietuvių namų Užsienio švietimo skyriaus darbuotojai. Mokyklos specifiką pristatė ir darbo patirtimi dalijosi Vilniaus lietuvių namų direktorius Gintautas Rudzinskas. Vėliau svečiai buvo palydėti į dvi atviras pamokas išlyginamosiose klasėse, kur su naujai atvykusiais mokiniais, nemokančiais lietuvių kalbos, dirba lietuvių kalbos mokytoja metodininkė Aušra Dambrauskienė ir lietuvių kalbos mokytoja Greta Botyriūtė.

Apie savo darbo metodiką ir sukauptą patirtį išlyginamojoje klasėje pasakojo A. Dambrauskienė pranešime „Išlyginamųjų klasių veikla. Kaip pradedame mokyti, kaip mokome“. Daug naudingos informacijos dalyviai sužinojo išklausę Lietuvos edukologijos universiteto Lituanistikos fakulteto Lietuvių kalbos ir kultūros centro vadovės Vilmos Leonavičienės pranešimą „Lietuvių kalbos mokymas: motyvacija, mokymo kryptys ir kalbos mokymo metodai“. Po pietų jaunieji specialistai buvo pakviesti susipažinti su Ugdymo plėtotės centro Kalbų ir meninio ugdymo poskyrio vedėjos dr. Zitos Nauckūnaitės sukaupta medžiaga apie kalbinį ugdymą. Savo patirtimi dalijosi ir Islandijos lituanistinės mokyklos „Trys spalvos“ vadovė Jurgita Millerienė.

Visi renginio dalyviai džiaugėsi itin dinamiška ir gerai organizuota diena, tikslingomis praktinėmis veiklomis ir metodine medžiaga.

Vilma VILKYTĖ-ŽEMAITAITIENĖ
Vilniaus lietuvių namų Užsienio švietimo skyriaus vyresn. metodininkė

Kalba suburia žmones į bendruomenę

Rugsėjį Vilkaviškio Salomėjos Nėries pagrindinėje mokykloje vyko užsienio kalbų (anglų, vokiečių, rusų) savaitės renginiai, kurių tikslas – sudominti, motyvuoti ir skatinti mokinius mokytis užsienio kalbų, nes šiuolaikiniame pasaulyje kalbų mokėjimas jau nebe privalumas, o būtinybė. Organizuojant veiklas buvo atsižvelgta į mokinių pomėgius, mokymosi poreikius ir amžių, taip siekta, kad kiekvienas turėtų galimybę patirti sėkmę.

Užsienio kalbų mokytojos kvietė visą mokyklos bendruomenę atlikti užduotis, kurios pareikalavo ne tik šmaikštumo, bet ir racionalaus proto, ragino mokyklos narius sveikintis visomis Europos šalių kalbomis. Vienas iš mūsų ugdymo įstaigos tikslų – skatinti pozityvią lyderystę, tad siekiama ugdyti savimi pasitikintį žmogų, kuris drąsiai jaučiasi auditorijoje ir geba raiškiai išsakyti savo mintis. Mokymasis mintinai yra susijęs su oratoryste ir viešuoju kalbėjimu, todėl vyresnieji mokiniai buvo pakviesti dalyvauti eilėraščių deklamavimo užsienio kalba konkurse. Penktų klasių ugdytiniai išbandė savo jėgas anglų kalbos raštingumo konkurse „Spelling Bee“. Jie maloniai nustebino ne tik savo geromis anglų kalbos žiniomis, bet ir gebėjimu drąsiai bei laisvai bendrauti.

Kartais tam, kad sėkmingai atliktum užduotį, neužtenka vieno žmogaus, todėl tenka „sujungti“ gebėjimus ir įgūdžius. Komandinio darbo nauda ypač atsiskleidė anglų–rusų kalbų viktorinoje „Europa ir Aš“ ir anglų kalbos konkurse „Mes – europiečiai“. Čia mokiniai galėjo pritaikyti užsienio kalbų, geografijos, istorijos ir literatūros žinias.

Šiuolaikinis mokinys ypač vertina laisvą ugdymosi aplinką. Tikriausiai tai pagrindinė priežastis, kodėl didžiausio ugdytinių susižavėjimo sulaukė edukacinė veikla „Surask lobį!“. Aštuntų klasių komandos azartiškai varžėsi įvairiose mokyklos vietose spręsdami užduotis anglų kalba ir ieškodami tolesnių nuorodų lobio link.

Užsienio kalbų savaitę vainikavo integruota užsienio kalbų, šokio, muzikos, geografijos pamoka-koncertas „Laba diena, Europa“. Tęsiant bendradarbiavimo tarp mokyklų praktiką, skatinančią bendruomenės mokymąsi ir kaitą, koncerte savo pasirodymus dovanojo ne tik mūsų mokyklos, bet ir kitų ugdymo įstaigų atlikėjai bei kolektyvai.

Per užsienio kalbų savaitę mokyklos bendruomenė tobulėjo, apmąstė, nagrinėjo, plėtojo turimas kompetencijas ir ugdė naujas. Tokios veiklos reikalingos ne tik norint mokinių ugdymąsi ir ugdymą padaryti veiksmingesnį, bet ir siekiant skatinti mokyklos narių bendradarbiavimą, kaitą.

Irma LENKIENĖ
Salomėjos Nėries pagr. m-klos anglų kalbos vyr. mokytoja
Jolita BOTYRIENĖ
Anglų kalbos mokytoja

Vlado Mirono gimnazijos bendruomenė paminėjo parapinės mokyklos 240 metų sukaktį

Spalio 19 d. Daugų Vlado Mirono gimnazijos bendruomenė susirinko į gražios šventės baigiamąjį renginį – koncertą. Renginių ciklas buvo skirtas 240 metų parapinės mokyklos jubiliejui paminėti. Etnografiniame muziejuje „Dzūkų pirkia“ spalio 16–20 d. pristatyta esamų ir buvusių mokinių, mokytojų ir darbuotojų kūrybinių darbų paroda, spalio 17 d. organizuota mokinių konferencija „Jie garsina mūsų mokyklą“, spalio 20 d. vyko „Pamokos kitaip“.

Į šventinę dalį atvyko ir garbingų svečių iš Alytaus rajono savivaldybės, Alytaus rajono meno ir sporto mokyklos, Daugų seniūnijos, gimnazijos skyrių Alovėje ir Makniūnuose. Taip pat renginyje dalyvavo buvusi mokyklos direktorė Alytė Baliukonienė, pavaduotoja Vida Kalmatavičienė, buvę šios mokyklos mokytojai.

Gimnazija pasipuošė senovinėmis buities detalėmis, šventės dalyviai apsivilko tautinius kostiumus – taip bandyta atkurti ir prisiliesti prie praėjusių laikų dvasios. Gimnazijos direktorius Almantas Jakimavičius, tardamas sveikinimo žodį, trumpai apžvelgė mokyklos kelią Dauguose, pasidžiaugė, kad šiai iškiliai datai pažymėti gimnazija paskyrė nemažai konkrečių darbų. „Mums svarbus kiekvienas šią mokyklą baigęs mokinys. Prieš keletą dienų vyko konferencija, kurioje pristatėme buvusių gimnazistų sėkmės istorijas. Tai asmenybės, kurios padrąsina mūsų šiandieną ir mūsų rytdieną“, – pasidžiaugė direktorius. Alytaus r. savivaldybės meras Algirdas Vrubliauskas pagyrė gimnazijos bendruomenės sumanymą švęsti parapinės mokyklos įsteigimo Dauguose jubiliejinę sukaktį ir padovanojo laikrodį, taip mus visus įpareigojo branginti laiką, paskirti jį kilniems švietimo tikslams.

Renginio šventinę dalį vedė abiturientės Kamilė Diksaitė, Neringa Griškaitė ir penktos klasės mokinys Redas Zalieckas. Apie parapinių mokyklų atsiradimą Lietuvoje ir Dauguose papasakojo istorijos mokytoja Virginija Svinkūnienė. Teatrinę miniatiūrą pagal autentiškas poeto Antano Strazdo eiles suvaidino *teatrinukai* (teatro mokytoja Žiedūnė Maldonienė). Apie piemenukų dalią, jų kasdienybę, žaidimus ir kita improvizuodami pasakojo pradinių klasių mokiniai (mokytoja Raimonda Šilalienė). Siekti mokslo, eiti į mokyklą buvo didelė prabanga. Namuose itin reikėjo darbščių rankų, todėl žmonės vaikus mokė namuose, vakarais rinkdavosi vieni pas kitus. Tai buvo šviesūs kaimo žmonės, kupini optimizmo, pagarbos. Tokius juos, trokštančius mokslo, šviesos, įkūnijo mokytojai, vadovaujami Danutės Zarauskienės.

Raimundo Jomanto nuotraukos

Svarbioms sukaktims paminėti skirti renginiai, į kuriuos įtraukiama visa bendruomenė – nuo mažiausio iki brandžiausio jos nario, dar labiau sustiprina ir įkvepia siekti kilnesnių, didesnių tikslų.

Alytaus r. Daugų Vlado Mirono g-jos inf.

Edukacinės erdvės – kvietimas veikti

Spalį Naujosios Akmenės vaikų lopšelyje-darželyje „Buratinas“ vyko respublikinė ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų konferencija „Edukacinės erdvės darželyje: idėjos, galimybės, reikšmė vaiko ugdymui(si)“.

Konferencijoje dalyvavo 45 ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogai iš Akmenės rajono ir Joniškio. Renginį vedė vaikų lopšelio-darželio „Buratinas“ logopedė Dovilė Strakšaitė. Konferencijos dalyvius muzikiniais kūriniais pasveikino įstaigos ugdytiniai (vadovė muzikos mokytoja Živilė Garbaliauskienė). Sveikinimo žodį tarė ir apie darželio pedagogų realijas bei ateities galimybes kalbėjo Akmenės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Vytautas Juozapavičius.

Pranešimus skaitė šio teksto autorė, Naujosios Akmenės vaikų lopšelio-darželio „Buratinas“ direktorė Irena Girdvainienė, įstaigos priešmokyklinio ugdymo pedagogė Vida Drąsutienė, darželio logopedė D. Strakšaitė, Joniškio vaikų lopšelio-darželio „Vyturėlis“ auklėtoja Ausma Budrytė, Naujosios Akmenės vaikų lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ auklėtoja Rasa Borusevičienė, Akmenės r. Akmenės gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus „Gintarėlis“ auklėtoja Leta Numgaudienė ir logopedė Laura Ivanovienė.

Apie edukacines erdves ir jose organizuojamas veiklas kalbėjo konferencijos organizatoriai. Šiuo metu vaikų lopšelyje-darželyje „Buratinas“ veikia 7 papildomos erdvės, skirtos vaizdiniam menui ugdyti, augalų priežiūrai ir stebėjimams, tyrinėjimams, bandymams, literatūros skaitymams, maisto gamybai, šokiui ir vaidybai: „Potėpėlis“ (mokytoja Rita Almanis), „Gamtos kambarys“, „Mažųjų laboratorija“, „Vaikų skaityklėlė“, „Smaližių virtuvėlė“, „Šokių klasė“, „Mažųjų teatras“. Vaikai jaučiasi laimingi, kai gali įsilieti į naują aplinką, ir svarbūs, kai gali joje aktyviai veikti. Ugdomi gebėjimai, visapusiškai formuojama asmenybė.

Lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ pranešėja teigė, kad gamtosauginiu ugdymu įstaigos pedagogai siekia, jog vaikai pajustų gamtos vientisumą ir harmoniją, numatytų savo veiklos padarinius gamtoje. „Pirmosios vaikų žinios, praktinė gamtosauginė veikla priklauso nuo auklėtojos gebėjimo sužadinti norą tyrinėti, klausinėti, veikti“, – teigė pedagogė.

Kurdamos edukacines erdves Akmenės rajono vaikų lopšelio-darželio „Gintarėlis“ pedagogės siekia ugdymo kokybės ir integralaus ugdymo nuo mažens, formuoja palankaus aplinkai elgesio nuostatas, gamtojautą ir pagrindinius aplinkotyros įgūdžius. Atnaujinta išorinė įstaigos aplinka suteikia daug galimybių edukacijai: natūralios aplinkos, poilsio ir kūrybinių žaidimų, pažintinės žaliosios erdvės, judėti skatinantys aikštynai.

Auklėtojų vykdomas veiklas, padedančias nukreipti dėmesį į gamtoje vykstančius procesus ir pačiam vaikui surasti atsakymus į rūpimus klausimus, pranešime aptarė auklėtoja iš Joniškio. Įstaiga papildomų erdvių darželio pastate neturi, tad didžiąją laiko dalį ugdytinių edukaciją vykdo lauke. Pedagogai kartu su tėveliais ir ugdytiniais įgyvendino projektą „Papuoškime žemę žiedais“, lauke inicijuojami vaikų eksperimentai įvairiomis dailės technikomis, ugdytiniams suteikiama kūrybinė laisvė, spontaniškos improvizacijos džiaugsmas. Konferencijos dalyvius sudomino kolegių akcijos „Papuošk seną batą“, „Antras skėčio gyvenimas“, Vaikų diena lauke nuo ryto iki vakaro.

Per konferenciją buvo pristatyti 6 stendiniai pranešimai: Gitanos Paškevičiūtės „Kūrybiškumo ugdymas vaikų darželyje „Vyturėlis“, Vilmos Lupeikienės „Edukacinės erdvės „Buratine“, Reginos Norbutienės „Erdvės, skatinančios tyrinėti, kurti, svajoti“, Audronės Skirmantienės „Veikla „Smaližių virtuvėje“, Valerijos Ubartienės ir Astos Jankauskienės „Smalsučių pabiručių dienelės“.

Konferencijos dalyviai dėkojo už galimybę pasidalyti patirtimi, kaip įgyvendinti ikimokyklinio ugdymo bendruomenėms iškylančius naujus uždavinius: sudominti ir motyvuoti vaikus ugdytis, paruošti juos nuolat kintančio gyvenimo sąlygoms.

Irena GIRDVAINIENĖ
Naujosios Akmenės vaikų l.-d. „Buratinas“ direktorė

„Mes – gamtos vaikai 2017“

Panevėžio r. Dembavos lopšelyje-darželyje „Smalsutis“ vyko priešmokyklinio amžiaus vaikų gamtamokslinė praktinė konferencija „Mes – gamtos vaikai 2017“. Pirmą kartą vaikai iš rajono lopšelių-darželių turėjo galimybę pasijusti tikrais tyrinėtojais, atradėjais ir rimtais pranešėjais, nes atliktus tyrimus ir stebėjimus pristatė savo draugams. Nors renginį organizavome ir vedėme mes, priešmokyklinio ugdymo vyriausioji pedagogė Jovita Niauronienė ir auklėtoja Inga Širmulienė, itin daug pareigų konferencijoje turėjo ir patys vaikai: jie sutiko svečius, registravo dalyvius ir kiekvienam įteikę dalyvio korteles lydėjo į salę.

Konferencijoje išgirdome ir pamatėme daug įdomių pranešimų. Per teorinę dalį Velžio lopšelio-darželio priešmokyklinukai pristatė vaizdo pranešimą „Sodos stebuklai“. Ramygalos lopšelio-darželio „Gandriukas“ vaikai tyrinėjo savo darželio aplinką ir parengė vaizdo pranešimą „Oi tie grybai grybai“. Naujamiesčio lopše-

lio-darželio „Bitutė“ auklėtiniai nustebino pranešimu „Jei aš būčiau skrybėlės viduje“ ir filmuku apie slieko namus. Dembavos lopšelio-darželio „Smalsutis“ priešmokyklinukai, atlikę įstaigos auklėtinių apklausą, išanalizavę anketas, padarę išvadas, sudarė diagramą ir pristatė stendinį pranešimą „Smalsučio“ augininiai“.

Per praktinę konferencijos dalį dalyviai tęsė veiklą skirtingose laboratorijose: „Smėlio“, „Gamtos modelino“, „Antspaudų“ ir „Spalvų“. Atliktas veiklas pristatė savo draugams. Vaikai pasisėmė naujos patirties, įspūdžių, susirado naujų draugų, patobulino komunikavimo, socialinius įgūdžius. Konferencijoje dalyvavo Panevėžio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė Algė Verbiejienė. Ji džiaugėsi vaikų išmone ir noru tyrinėti bei pažinti gamtą.

Džiaugiamės pavykusiu renginiu ir tikimės, kad konferencija taps tradicinė.

Jovita NIAURONIENĖ
Priešmokyklinio ugdymo vyr. pedagogė
Inga ŠIRMULIENĖ
Auklėtoja

Kaip auga ši gėlė?

„Žaisdamas vaikas geriau supranta, įsimena perteikiamą informaciją, nes žaidimas jį sudomina ir neleidžia būti pasyviam, nuobodžiauti. Žaidimai erdvėse pateikiami taip, kad atkreiptų vaikų dėmesį ir kartu kviestų užsiimti įvairia veikla: tyrinėti, dėlioti, rūšiuoti, lyginti, žaisti ir kita“ – tai teiginiai, pateikti Vilkaviškio vaikų lopšelio-darželio „Eglutė“ lankstinuke, kuris iš anksto jau mintimis kvietė nusikelti į respublikinę metodinę-praktinę konferenciją „Edukacinių lauko erdvių pritaikymas individualiems vaiko poreikiams“. Spalį į „Eglutę“ susirinko pedagogai iš Kauno, Marijampolės, Šilutės, Alytaus, Kalvarijos ir mūsų rajono.

Tik išėjus į darželio lauko erdves, mūsų akis ir ausis aktyviai veikti skatino bendruomenės nariai, kurie lauko scenoje atliko du šokius. Pabandyti kurti įvairias melodijas kvietė muzikiniai instrumentai, energija degė „Futboliuko“, „Vikriųjų krepšininkų“, šaškių žaidėjų akys. Paslaptimis viliojo „Pasakų šalis“, kvapu ir skoniu džiugino dovanoti arbatos ryšulėliai iš „Sveikatos žolynėlio“. Turėjome galimybę pasigrožėti rudens gėrybių paroda „Sodo laboratorijoje“. Ne vieną plaukimo techniką baseine pademonstravo lopšelio-darželio ugdytiniai (kūno kultūros mokytoja Vilma Žemaitaitienė). Visa tai – galimybės įgyvendinti mokymosi procesus pasitelkus atradimus ir pačią aplinką. Džiugu, kad šiame darželyje tai ne naujiena. Viską patvirtina natūralus ugdytinių elgesys, aktyvus įsitraukimas į organizuojamas užduotis, tikslinga pedagogų veikla. Taip stiprinamos vertybinės nuostatos, kurių formavimo(si) kelią nuo lopšelio-darželio įkūrimo pristatė direktorė Renata Sakalauskienė.

Gamtinės aplinkos svarbą tenkinant vaiko pažinimo poreikius išryškino Marijampolės kolegijos lektorė Lina Seliokienė ir Marijampolės vaikų lopšelio-darželio „Rūta“ auklėtoja Edita Jankauskienė. Vaikų sveikatai palankius edukacinės lauko aplinkos elementus įvardijo Alytaus lopšelio-darželio „Girinukas“ direktorės pavaduotoja ugdymui Daiva Markovienė ir ikimokyklinio ugdymo auklėtoja Saulė Vrubliauskienė. „Eglutės“ edukacines erdves pristatė priešmokyklinio ugdymo auklėtoja Reda Tumelienė, o Alytaus lopšelio-darželio „Du gaideliai“ – auklėtojos Renata Komičienė ir Tamara Cibulskienė. Vilkaviškio lopšelio-darželio „Buratinas“ priešmokyklinio ugdymo auklėtoja Lina Benekoraitienė ir ikimokyklinio ugdymo auklėtoja Edita Setkauskienė pristatė erdvių, kuriose gali skleistis vaikų ir pedagogų saviraiška, kūrimo galimybes. Pranešimą „Matau, liečiu, išmokstu“ skaitė Vilkaviškio r. Gižų Kazimiero Baršausko mokyklos-daugiafunkcio centro auklėtojos Edita Plečkaitienė, Agnė Arbataitienė. Partnerystės su tėvais naudą atskleidė Vilkaviškio r. Alvito pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo auklėtojos Jūratė Kiseliauskienė ir Kristina Andriukaitienė. Ugdymosi lauke laimę apibūdino dar tik antrus metus veikiančio Kauno lopšelio-darželio „Aviliukas“ auklėtojos Erika Lapačinskienė, Asta Meiliūnienė, Drąsutė Audronė Jarmulkaitė.

Bendradarbiavimo sąvoką per konferenciją išgirdome daugybę kartų, veiklų rezultatai atskleidė, kad šis bruožas egzistuoja. Linkime visada stiprinti nuolatinio keitimosi impulsus, kurti(s) naujus ir puoselėti turimus mokymosi klodus.

Gintarė GUDELIAUSKĖ
Vilkaviškio r. švietimo pagalbos tarnybos andragogė

Esu auklėtoja iš Mažeikių lopšelio-darželio „Eglutė“. Jūsų leidinys – puiki priemonė pasidalyti darbo patirtimi. Kiekvienas „Švietimo naujienų“ numeris mūsų įstaigoje yra ne tik skaitomas, bet ir apžvelgiamas, aptariamas. Norėčiau pasidalyti su skaitytojais savo grupės veiklos patirtimi ir atradimais.

Rima SKRINSKIENĖ

Eksperimentuodami Mažeikių lopšelio-darželio „Eglutė“ mažieji gamtininkai įgijo pažintinės patirties

Ikimokyklinio amžiaus vaikai ypač smalsūs. Jie noriai tyrinėja, stebi, atlieka eksperimentus su aplinkoje esančiais daiktais. „Gudručiai“ – ekologine kryptimi dirbanti grupė. Ugdytiniams jau nuo mažens darželyje yra skiepijama meilė gamtai, formuojama ekologinė savimonė. Per ugdomąją veiklą naudoju eksperimentų, bandymų metodus, kad ugdomasis procesas taptų patrauklesnis, teiktų daugiau gerų emocijų. Eksperimentai padeda vaikams lavinti savo pojūčius: regėjimą, lytėjimą, klausą. Jie išmoksta ilgiau išlaikyti dėmesį, spręsti problemas, diskutuoja, samprotauja, kaupia patirtį.

Įsigijome edukacinę priemonę „Mini šiltnamis“, kuri mus kvietė tapti darininkais. Norėjome išbandyti užauginti savo prieskoninę žolelę, savo gėlę. Grupės berniukai greitai iš atskirų detalių sukonstravo mini šiltnamį su atidaromu stogeliu. Į vazonėlius pylėme žemių, bėrėme kvapiojo baziliko, didžiosios nasturtės sėklų. Dirbdami komandoje vaikai mokėsi bendrauti, sutarti, lavino socialinius įgūdžius. Mažieji ugdytiniai nusiteikė laukti pirmųjų daigelių, laistyti, prižiūrėti auginamus augalus. Baziliko daigeliai stiebėsi nedrąsiai, o nasturtės taip ūgtelėjo, kad po savaitės į šiltnamį nebetilpo. Ugdytiniai susėdę rateliu diskutavo, ką privalo daryti, kad išaugintų gražią ir didelę nasturtę. Pasiūlymų buvo įvairių, bet vieningai nutarėme, kad gėlės daigą turime persodinti į didesnį vazoną. Ėmėmės darbo: kas ruošė žemę, o kas su liniuote matavo ūgtelėjusius nasturtės daigus. Augalų augimą nutarėme fiksuoti lentelėje – nurodyti aukštį, lapelių skaičių. Daug darbų jau atlikta, tačiau mūsų eksperimento tikslas – sulaukti, kada pražys nasturtė.

Džiaugiuosi, kad „Gudručių“ grupės ugdytiniai eksperimentuodami laikėsi susitarimų, dalijosi darbais, prisiėmė atsakomybę už savo veiksmus. Šis eksperimentas padėjo stiprinti kalbinius, matematinius, pažinimo, socialinius ir meninius įgūdžius.

Padovanok tulpės svogūnėlį

Vilniaus Salininkų lopšelyje-darželyje organizuota akcija „Padovanok tulpės svogūnėlį“. Visų grupių vaikučiams buvo pasiūlyta atsinešti į darželį po vieną tulpės svogūnėlį ir taip praturtinti įstaigos aplinką. Šia akcija pedagogai skatino vaikus pažinti, domėtis, tyrinėti ir stebėti žaliąjį gamtos pasaulį. Ir visa tai tam, kad pavasarį pražydusios vienos ankstyviausių gėlių džiugintų savo žiedais ne tik darželio bendruomenę, bet ir praeivius. Visų grupių auklėtiniai mielai prisijungė prie akcijos, kai kurie atsinešė net ne po vieną svogūnėlį.

Vieną spalio antradienį, nušvitus saulutei, visų grupių vaikučiai su auklėtojomis išėjo darbuotis į kiemą – kartu sodinti tulpių svogūnėlių. Iš viso pasodinome jų apie 150.

Pavasarį stebėsime, kaip iš saulutės šildomos žemės stiebiasi tulpių daigai, auga žali lapai, mezgasi pirmieji pumpurai...

Gema STEPONĖNIENĖ

Vilniaus Salininkų l.-d. auklėtoja metodininkė

„Kaip senieji giedojo, taip jaunieji dainuoja“

Joniškio vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“ pedagogių konferencijai sukurta meninė instaliacija „Saulė“

„Žodis „saulė“ turi gilią simbolinę prasmę visų šalių visų laikų kultūrose“ (citata iš humanistinio vaikų ugdymo programos „Auginu gyvybės medį“). Todėl Joniškio vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“, turėdamas tokį simbolinį pavadinimą, savo ugdomąją veiklą vykdo etnokultūros kryptimi.

Spalį darželyje vyko tarptautinė pažintinė-praktinė konferencija „Kaip senieji giedojo, taip jaunieji dainuoja“, skirta Tautinio kostiumo metams paminėti. Šios konferencijos tikslas – pasidalyti patirtimi, kaip įvairių netradicinių veiklų kūrimas ir integracija į ugdymo procesą leidžia atgaivinti pamirštus savo tautos papročius ir tradicijas. Renginyje dalyvavo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai iš Elėjos vaikų darželio „Kamenite“, Rygos lietuvių vidurinės mokyklos (Latvija) ir mūsų šalies ikimokyklinio ugdymo įstaigų: Telšių lopšelio-darželio „Mastis“, Kuršėnų lopšelio-darželio „Nykštukas“, Šiaulių lopšelio-darželio „Voveraitė“, Radviliškio lopšelio-darželio „Žvaigždutė“, Naujosios Akmenės vaikų lopšelio-darželio „Žvaigždutė“, Joniškio vaikų darželio „Vyturėlis“ ir mūsų darželio. Kolegos dalijosi patirtimi apie etninės kultūros integraciją į bendras ugdomąsias veiklas, tautinės savimonės ir pagarbos savo kraštui ugdymą, šeimos įtraukimą į ugdomąjį procesą.

Lina BALČIŪNIENĖ
Joniškio vaikų l.-d. „Saulutė“ direktorės pavaduotoja ugdymui
Gražina PAMPARIENĖ
Muzikos mokytoja metodininkė

Ruduo – darbų ir sveikatos metas

Kauno r. Raudondvario Anelės ir Augustino Kriauzų mokyklos-darželio priešmokyklinėse „Bitučių“ ir „Paukštelių“ grupėse spalį buvo įgyvendinamas sveikatingumo projektas „Mano ruduo – darbų ir sveikatos metas“.

Priešmokyklinukai, stebėdami savo, suaugusiųjų, pasakų ir knygų personažų mitybos įpročius, darė išvadas, kaip maitintis yra sveika, o kaip ne. Diskutavo, kurie iš vartojamų produktų yra naudingi, kokių vitaminų turi įvairios daržovės, javai, vaisiai ir uogos. Grupėje vaikai patys spaudė ir ragavo obuolių, morkų, moliūgų sultis, virė žolelių arbatą, apibūdino jų skonį ir kvapą, dalijosi žiniomis ir patirtimi apie sodininko, daržininko, duonos kepėjo darbus, savo tėvų profesijas. Tėvelių kvietimu priešmokyklinukai aplankė Karmėlavos oro uostą, Pyplių kaimo etnografinę sodybą. Per edukacinę programą ugdytiniai maišė ir minkė tešlą, kepė duoną, visi draugiškai dalijosi ir ragavo, susipažino su senoviniais namų apyvokos daiktais, jų paskirtimi, išgirdo pasakojimų apie senolių pagarbą ir meilę duonelei.

Priešmokyklinukai džiaugėsi kūrybos procesu Raudondvario bibliotekoje. Drauge su bibliotekininke, šeimos nariais piešė „Linksmuosius moliūgus“, juos dekoravo, mokyklos kieme surengė parodą. Kiti šią patirtį išplėtojo namuose: kartu su tėveliais skaptavo ir piešė moliūgus. Jie buvo skirti mokyklos lauko erdvėms papuošti. Judėjimo džiaugsmą vaikai patyrė Raudondvario gamtos apsuptyje, su įstaigos sveikatos specialiste diskutavo apie emocijas, mokyklos bibliotekoje klausėsi pradinių klasių mokinių sekamų pasakų. Bendravimo įgūdžius priešmokyklinukai tobulino inscenizuodami žinomos pasakos „Obuolių maišas“ epizodus, pasirinktus vaidmenis siedami su judesiu, kalba ir muzika.

Projektą organizavo priešmokyklinio ugdymo pedagogės Ligita Kasiukevičienė ir Gerda Patinskienė.

Žydrūnė JANKŪNIENĖ
Direktorė

Edukacinis meno terapijos projektas „Žaidžiame meną“ Kauno vaikų darželyje „Vaivorykštė“

Ugdomoji meno terapija sujungia šokį, muziką, dailę, žaidimą, iškelia tikslus – aktyvinti pozityvias vaikų (ypač turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių) savybes, skatinti kūrybiškumą, ugdyti emocinį, socialinį intelektą. Kurdami tarpdisciplinišką, kūrybišką terpę meninei improvizacijai, mes, pedagogai, galime ugdymo(si) procesui duoti daug naudos. Besąlygiškai pasitikėdami vaikų kūrybiškumu, laisve kurti, o ne ruošdami tradicinėms, iš anksto suplanuotoms, eilinėms parodoms, sulaukiame pačių tikriausių, vaikų išgyventų mažųjų performansų, kuriuose atsiskleidžia vidiniai išgyvenimai, skauduliai, baimės, geri ar blogi atsiminimai. Bendradarbiaudami, dirbdami komandoje, o ne kiekvienas atskirai, pedagogai gali sukurti puikią terpę, kurioje plėtotųsi vaikų vidinis intelektas. Šį meną būtų galima pavadinti „Čia ir dabar“ – to nesurepetuosi, viskas vyksta spontaniškai, kiekvieną kartą kitaip, čia nedalyvausi parodomajame šou, o galutinio rezultato nepateiksi parodoje kaip eksponato. Tačiau veiksmas, procesas, pasitelkus šviesas, meninės raiškos priemones, įvairias medžiagas ir pan., įtraukia visus vaikus ir kviečia atsiverti, fantazuoti, džiaugtis ar liūdėti, tikėti tuo, ką darai.

Uždaviniai:

- Sudaryti sąlygas kiekvienam vaikui išbandyti įvairias meninės veiklos formas.
- Pažadinti vaikų saviraišką (judesiu, piešiniu, garsu), pasitikėjimą savimi, ugdyti komunikacinius gebėjimus ir vidinės pusiausvyros jausmą.
- Sutelkti kuriančius, bendradarbiaujančius, susidomėjusius, improvizuojančius pedagogus.
- Tobulinti pedagogų meninio ugdymo srities kompetenciją.

Į mūsų įstaigos pedagogių – meninio ugdymo pedagogės Joanos Tėvelytės ir muzikos mokytojos Lijanos Neverauskienės – inicijuotą meno terapijos projektą 2017 m. įsitraukė ir kitos ugdymo įstaigos: Kauno lopšelio-darželio „Pagrandukas“ pedagogai vedė ir pristatė veiklą „Judesys ir spalva“, jie sujungė sportą ir interaktyviosios lentos galimybes; Kauno lopšelio-darželio „Malūnėlis“ ugdytinai piešė įvairias nuotaikas, dainavo, šoko, minkė kinetinį smėlį, kūrė „Spalvotą istoriją“; Kauno Aleksandro Stulginskio mokyklos-daugiafunkcio centro vaikai sukūrė istoriją apie širdies skaudulius „Akmenėlis“, veikloje dalyvavo ne tik grupės auklėtojos, bet ir kūno kultūros, muzikos, dailės pedagogai.

Norime pasidalyti sėkminga patirtimi apie Kauno vaikų darželio „Vaivorykštė“ pedagogių 2017 m. inicijuotą ir organizuotą, toliau tęsiamą projektą „Žaidžiame meną“, kuris išsiplėtojo iki respublikinio lygmens. Šiuo projektu siekiame atkreipti dėmesį į tai, kad vaikams svarbu ne tik išmokti, bet ir pajausti, teisingai išreikšti, rasti pozityvų santykį su savimi, aplinka. Per projektą dalijamės savo sėkmės istorija su kolegėmis iš kitų ugdymo įstaigų, rodome atviras meno terapijos veiklas, kuriose integruota dailė, muzika, šokis ir teatras. Drauge kviečiame ir kolegas dalytis savo gerąja patirtimi, veiklomis, kuriose ypač svarbi paties vaiko saviraiška, kūrybinis, improvizacinis procesas, neužgožtas pedagogo. Rezultatas – laimingas, kuriantis, atviras, žaidžiantis meną vaikas. Projekto tikslas yra paskatinti pedagogus drąsiau kurti integruotas terapines ir menines veiklas, bendradarbiaujant meninio ugdymo (muzikos, dailės, šokio) specialistams, kūno kultūros ir grupės pedagogams. Per jas ugdytiniai laisvai žais, kurs, improvizuos, džiaugsis, liūdės, pieš, gros, šoks, kalbės.

J. Tėvelytė ir L. Neverauskienė, tapusios meno terapijos projekto „Žaidžiame meną“ šalyje vedlėmis, pedagogams rodė veiklą „Šviesa“, kurios tikslas – įkvėpti vaikus meninėmis priemonėmis išreikšti save ir savo jausmus, išmokyti judesiu, balsu, piešiniu išreikšti ir paleisti blogas emocijas. Per ją grupės „Lašas“ priešmokyklinukai piešė vaškinėmis kreidelėmis, šoko su spalvotos medžiagos skiautėmis, aliuminio folija, lankstė iš aliuminio folijos įvairias figūras ir, žinoma, pasakojo savo gerus prisiminimus.

Dalyvauti „Baimių karalystės“ veiklose kvietėme kitų įstaigų vaikus. Per savaitę į organizuotas veiklas atvyko 40 įvairaus amžiaus vaikų drauge su pedagogais iš Kauno Panemunės lopšelio-darželio, Kauno lopšelių-darželių „Pagrandukas“ ir „Malūnėlis“, Kauno A. Stulginskio mokyklos-daugiafunkcio centro. Vaikai drąsiai pasakojo apie savo baimes ir iš molio kūrė apsaugas nuo jų, ėjo pro „stebuklingus vartus“, kūrė ir išreiškė įvairius garsus, žaidė, išrėkė savo baimes, „nusiprausė duše“, proceso pabaigoje aptarė potyrius ir patirtį. Kauno Panemunės lopšelio-darželio meno pedagogė rašė: „Vyko kūrybiška, sklandi meno terapijos veikla, atitinkanti vaikų amžių. Vaikams priimtina žaidimo forma vedama veikla išlaikė dėmesį nuo pradžios iki pabaigos, nes buvo dinamiška, kiekvienas etapas apgalvotas ir prasmingas. Sužavėjo, kaip pedagogės paprastomis priemonėmis sugebėjo vaikus perkelti į magišką vaizduotės pasaulį, kai medžiagos atraiža gali pavirsti ir upe, ir jūros banga, laiveliu ar net dušu. Baimės išvarymas muzikiniais instrumentais – lazdelėmis, išrėkimas savu balsu į mikrofoną leido išreikšti kai kuriems vaikams destruktyvius jausmus priimtina meno terapijos forma. Pedagogės puikiai sujungė muzikos ir dailės raišką, tai tik dar labiau sustiprino vaikų pojūčius. Tokios meno terapijos veiklos itin reikalingos, kai mokomasi pažinti ir įvardyti savo jausmus bei emocijas.“

Į meno terapijos veiklas sėkmingai įtraukėme ir vaikų mamas. Džiaugiamės veikla, kurią kūrėme kartu Motinos dieną – atkartojome vaikų gimimą. Tam panaudotos paprasčiausios priemonės: kartoninė dėžė – tunelis, iš tunelio išlendantys vaikai; dažai, kuriais jie piešė ant savo pėdučių. „Aš atėjau...“ – sužadino prisiminimus ir graudino mamas. Tai paskatino vaikus dar labiau kalbėti, pasakoti, išreikšti jausmus mamai, pasididžiavimo jausmą, suteikė daug gerų emocijų.

Per baigiamąją projekto dalį visi dalyviai pristatė savo kūrybinius bandymus, išgyvenimus, džiaugėsi veiklomis, improvizacijos, komandinio, integralaus darbo nauda. Matydami didžiulę naudą ir prasmę, tikėdami tuo, ką darome, prisidėdami prie vaikų intelekto lavinimo, projektą „Žaidžiame meną“ tęsime. Atrasime vis naujų idėjų, išbandysime, dalysimės sėkmingomis veiklomis.

Kviečiame prisijungti visus susidomėjusius meno terapijos projektu „Žaidžiame meną“, kurį inicijuoja Kauno vaikų darželio „Vaivorykštė“ pedagogės.

Kontaktinis el. paštas joanatevelyte@gmail.com.

Kauno vaikų darželio „Vaivorykštė“ inf.

Pasaulinė širdies diena

Kasmet nuo 1999 m. rugsėjo 29-ąją minima Pasaulinė širdies diena. Ja siekiama atkreipti dėmesį į rizikos veiksnius, sukeliančius širdies ir kraujagyslių ligas, paskatinti sveikesnę gyvenseną. Pasaulinė sveikatos organizacija teigia, kad šiuo metu visame pasaulyje sergančiųjų širdies ir kraujagyslių ligomis sparčiai daugėja, tad itin svarbi prevencija. Mūsų įstaigos specialistų komandos tikslas – paskatinti kiekvieną rūpintis savo sveikata jau nuo vaikystės, formuoti sveikesnės gyvensenos įpročius.

Kauno lopšelyje-darželyje „Aušrinė“ vyko širdelei mielas renginys „Saugok savo širdelę“. Visuomenės sveikatos specialistė Vida Pusvaškienė vaizdingai papasakojo, kur yra širdis, kokio ji dydžio, kiek kartų plaka per vieną minutę, kas širdžiai patinka ir kas nepatinka. Po diskusijos visi rinkosi kieme ir ruošėsi neįprastam bėgimui aplink darželį su orientacinio sporto elementais. Dalyviai gavo žemėlapį, kuriame buvo pažymėti aštuoni punktai, juos reikėjo surasti ir atlikti paruoštą užduotį. Teko ir skaičiuoti, ir mįslę įminti, ir ant vienos kojos šokuoti, ir paklausyti, kaip plaka širdis. Įveikę trasą, dalyviai fotografavosi prie „Širdelių sienos“, kurią patys visą savaitę gamino ir puošė. Pieštos širdys atspindėjo vaikų emocijas. Jų nuomone, širdis yra sveikesnė, kai nepyksta ir neliūdi, o daug juokiasi.

Darželio kieme pagal žemėlapį surastas punktas: „Paklausyti, kaip plaka širdis“

Puošia širdelėmis sienelę

Bet kokia tinkamai organizuota fizinio aktyvumo veikla yra vaikų sveikatos stiprinimas. Tikimės, kad suteiktos žinios apie širdies saugojimą, rūpinimąsi ja, fiziškai aktyviai praleistas laikas gryname ore išliks atmintyje, o vaikai bus ne tik sveikesni, bet ir laimingesni.

Ilona RAMOŠKEVIČIENĖ

Kauno l.-d. „Aušrinė“ neformaliojo ugdymo vyr. mokytoja

Oranžinė šypsenos diena

Tarptautinės šypsenos dienos išvakarėse Vilniaus Vingio parke vyko renginys „Oranžinė šypsenos diena“. Saulėtas oranžinis traukinys keliavo kartu su švietimo įstaigų bendruomenėmis į platų gamtos pasaulį, skleidė oranžinę šilumą ir dalijo šypsenas. Per renginį iš vasarą užaugintų moliūgų buvo sudėta saulėta oranžinė moliūgų šypsena, kuri siuntė žinią: „Gerumas valdo pasaulį“. Nors šiemet moliūgams augti nebuvo palankūs metai, oranžinė moliūgų šypsena buvo sukurta net iš 320 moliūgų, kuriuos atvežė 39 švietimo įstaigų bendruomenės iš įvairių pasaulio kampelių. Iš viso į renginį užsiregistravo 587 dalyviai. Šventės pagrindiniai akcentai – gerumas širdyje, šypsena veide ir oranžinės spalvos elementas aprangoje.

Sveikinimo žodį tarė renginio „Oranžinė šypsenos diena“ organizatoriai: Vilniaus lopšelio-darželio „Rūta“ direktorė Violeta Ringevičienė, aš, projekto iniciatorė, Vilniaus lopšelio-darželio „Rūta“ auklėtoja metodininkė Rita Stulpinienė, Vilniaus miesto savivaldybės Aplinkos apsaugos poskyrio ekologė Ona Motiejūnaitė, Kauno moksleivių aplinkotyros centro sveikos gyvensenos kabineto vedėja Eglė Rakauskienė. Sveikuoliškus linkėjimus visiems perdavė Sveikatingumo metų ir Sveikatos bangos dešimtmečio sąjūdžio iniciatorius Juozas Dapšauskas. Vilniaus lopšelio-darželio „Zylutė“ ugdytinė Emilija prieš pat renginį panoro padeklamuoti „Oranžinį eilėraštį apie morką“. Pasidžiaugti, kad ir Australijoje vaikai keliauja oranžiniu gamtos takeliu, noriai augina moliūgus, į mūsų renginį atvyko Sidnėjaus lituanistinės mokyklos mokytoja ekspertė Dalia Elena Solovjovienė. Vilniaus Pranciškaus Skorinos gimnazijos atstovė pasidalijo patirtimi, kaip jų mokiniai prasikalusį daigelį vežėsi į Baltarusiją pas savo senelius ir ten kartu augino moliūgus.

Per renginį ne tik sudėta oranžinė moliūgų šypsena, bet dalyviai galėjo rinktis ir įvairias veiklas. Ekodirbtuvėlėse „Kita forma“ kiekvienas galėjo pasigaminti sau atminimo dovanėlę – vėjo malūnėlį iš antrinių medžiagų, „Oranžinėje tyrimų laboratorijoje“ buvo galima patikrinti nitritų ir nitratų kiekį vaisiuose bei daržovėse. Lietuvos „Barbeque“ kepėjai virė ir vaišino visus skania, sveikuoliška moliūgų sriuba. Vilniaus lopšelio-darželio „Rūta“ ugdytiniai su tėveliais šoko meninę kompoziciją „Balta Lelija“, „Lyk, lietuti, lyk smarkiau – moliūgėli, auk greičiau“ ir „Virėjų maršą“, o kartu su asmenybės ugdymo centro „Motus“ komanda visi šokome gatvės šokius. Sveikatingumo klubo „Impuls“ treneriai vedė „Sveikuolių mankštą“. Smagu, kad renginyje jaunoji karta traukė dainas kartu su Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“, Vilniaus miesto bendrijos Žirmūnų skyriaus ansamblio „Neris“ kolektyvais. Šiaulių saldainių fabrikas „Rūta“ išpildė saldžią vaikišką svajonę ir vaišino „Meškiuko Rudnosiuko“ skanumynais, o UAB „Nemuno vaistinė“ dovanojo skanią arbatą su saldymedžių šaknimis. UAB „Balionų šalis“ suteikė galimybę pasidžiaugti oranžiniais balionais. UAB „Nuomis“ prisidėjo prie renginio pasiruošimo. Finansinių sprendimų agentūros darbuotojos vaišino saldainiais ir moliūgais, piešė ant vaikučių veidukų linksmas šypsenėles. Žirmūnų bendruomenės pirmininkas Martynas Demšė parūpino palapinę, po kuria vaikai galėjo pasislėpti nuo lietaus. Smagu, kad rengiant šventę atsiranda tiek daug gerų žmonių, kuriems rūpi mūsų jaunosios kartos ateitis. Susirinkę parodėme mažos moliūgo sėklytės galingą jėgą, subūrusią ne tik Lietuvos, bet ir užsienio švietimo įstaigų bendruomenes. Kurdami saulėtą oranžinį traukinį mes skelbėme: **„Švari ir sveika aplinka – sveikas ir laimingas žmogus!“**

Esame dėkingi visiems dalyviams, kad per renginį rodė gerą pavyzdį vieni kitiems, nešiukšlino Vingio parko žaliosiose zonose, rūšiavo į tam skirtus rūšiavimo konteinerius ir po savęs paliko švarią, saugią aplinką, kuri daro didžiulę įtaką žmonių sveikatai. Žinoma, neapsėjome be lietaus ir griaustinio, bet gera nuotaika ir šypsenos vaikų veiduose skleidė žinią: „Gerumas valdo pasaulį“, o mes, pedagogai, padedame tą gerumą auginti. Pasodiname mažą sėklelę ir kartu su vaiko artimiausios aplinkos žmonėmis keliaujame saulėtu oranžiniu gamtos takeliu...

Po šventės visi norintieji prisijungė prie Vilniaus lopšelio-darželio „Rūta“ labdaringos veiklos ir padovanojo keletą moliūgų Vilniaus miesto krizių centrui ir Maltos ordino pagalbos tarnybai.

Veikla vykdoma įgyvendinant Vilniaus miesto savivaldybei pavaldžių įstaigų aplinkosauginio švietimo programos projektą „Saulėto oranžinio traukinio kelionė“.

Rita STULPINIENĖ

Vilniaus l.-d. „Rūta“ auklėtoja metodininkė,
renginio „Oranžinė šypsenos diena“ iniciatorė

Oranžinio traukinio kelionė per „Žingsnelį“

Spalio 6-ąją, Tarptautinę šypsenos dieną, net saulytė plačiai nusišypsojo ir lietaus lašus išblaškė, kai Kauno lopšelio-darželio „Žingsnelis“ kieme išvydo šypsenėlių jūrą ir nuo jos sklindančius oranžinius juoko spindulėlius...

Čia atklydę Tigriukas, Musė ir Kontrolierius surinko visus į oranžinius traukinukus ir dainuodami jie suko ir suko ratus, kol sugrįžo į savo stoteles. Ten dalyvavo garsiausio juoko konkurse. Laimėjo visi!!!

Juokinga?! Bet juk tokią dieną nėra liūdnų, o garsus juokas sklinda taip, kad net skamba Šilainiai, Kaunas, dangus ir žemė, visas pasaulis!

Šypsokimės visi, visur ir visada!

Vilma LAUCIŪNIENĖ,
Kristina STASIKONIENĖ, Ugnė AVIŽIENYTĖ
Ikimokyklinio ugdymo pedagogės

Oranžinė gerumo savaitė

Paskutinę rugsėjo savaitę Vilniaus lopšelyje-darželyje „Obelėlė“ dažniau negu bet kada kalbėjome apie gerumą, jautrumą, atidumą, ieškojome vienišų kaimynų, sergančių ar nuliūdusių vaikų. Įsitraukė ir tėveliai. Piešėme oranžinius piešinius, kūrėme oranžines aplikacijas ir vis stengėmės, kad darbeliuose sutilptų visa mūsų širdelių šiluma, apsigyventų mūsų svajonė, linkėjimai ir draugiškumas. Šypsodamiesi ir dėkodami dėliojome į parodėlę tėvelių atneštas oranžines bei raudonas daržo gėrybes ir uogas, ragavome ir virėme arbatą, svajojome ir apie ryškias dėliones po langais, kurios šildys šaltą lietingą dieną. Dar mokėmės eilėraščių ir tarėmės sakyti vienas kitam tik gražius, švelnius žodžius.

Saulėtą penktadienio rytą saulės tekėjimo kryptimi aplink darželį suvinguriavo oranžiniai traukinukai – pilni saulučių, moliūgėlių ir drugelių. Kokių jų tik nebuvo. Šiek tiek pasifotografavę išsiskirstėme į aikšteles: vieni dėlioti dėlionių, kiti – žaisti.

Svarbiausias dalykas, kurį, atrodo, pavyko pasiekti, – vaikų širdelėse sujudo noras dalytis, dovanoti, pradžiuginti. Auklėtoja Jūratė išėjo su ugdytiniais pasivaikščioti prie Parodų rūmų ir dalijo sutiktoms senutėms apelsinus. Bibliotekos „Papartis“ vedėjai vaikai nunešė moliūgą. „Drugelių“ grupės auklėtiniai

į gražiai apklijuotą dėžutę įdėjo moliūgą, greipfrutą, keletą iškirptų drugelių su palinkėjimais, savo piešinius. Ta dovana buvo skirta Emutės seneliui, kuris guli lovoje, nekalba ir nevaikšto... Bet gali matyti, viską supranta, liūdi arba džiaugiasi. Kad senelis buvo laimingas tą vakarą, kai apspitę anūkai rodė vaikų piešinius ir skaitė palinkėjimus, kitą dieną supratau iš močiutės veido.

Panaši veikla vyko ir kitose grupėse. Auklėtojos per vaikų švelnumą tikisi suteikti pasauliui daugiau šviesos.

Aušra STEIKŪNIENĖ
Auklėtoja

„Aš saugus, kai žinau...“

Vaikai yra impulsyvūs, žaismingi, aktyvūs ir smalsūs. Kartais net žinodami, kaip privalo elgtis tam tikru atveju, akimirksniu gali tai pamiršti ir pasielgti visiškai priešingai. Saugaus vaiko elgesio įgūdžių ugdymas bus veiksmingas tik tada, kai bendradarbiaus darželis ir šeima. Taip kilo idėja sukurti projektą „Aš saugus, kai žinau...“.

Vilniaus lopšelis-darželis „Zylutė“, bendradarbiaudamas su socialiniais partneriais – Vilniaus kelių policijos komisariatu, organizavo vaikams pamokėlę „Eismo abėcėlė“. Kelių policijos pareigūnė Aistė Dijokaitė papasakojo apie saugos priemones važiuojant paspirtuku ir dviračiu, žaidė su vaikais žaidimus, mokė juos pagrindinių kelių eismo taisyklių. Darželinukams padovanota atšvaitų, kad tamsiu paros metu išvengtų nelaimingų atsitikimų keliuose. Vaikai dar ilgai dalijosi įspūdžiais.

Per ryto ratą bendraudami su auklėtiniais išsiaiškinome, kad jie norėtų aplankyti Vievio kelių muziejų. Tad lapkritį kartu su tėveliais organizavome išvyką į šį muziejų. Čia auklėtiniai turėjo galimybę susipažinti su Lietuvos kelių maketu. Sužinoję, kokie sunkvežimiai važinėja šalies keliais, grįždami į Vilnių, linksmai užtraukė dainelę „Mėlynas autobusiukas“.

Siekdami suteikti vaikams daugiau žinių apie saugų elgesį keliuose Vilniaus kelių policijos komisariate organizavome darbelių parodą „Aš pažįstu ženklus“. Parodoje dalyvavo dar du Vilniaus darželiai: „Šilelis“ ir „Jurginėlis“. Buvo išrinkti parodos laimėtojai. Visi dalyviai apdovanoti padėkos raštais. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininkas Saulius Gagas pabrėžė, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigos pedagogai yra viena pirmųjų stotelių, kurioje vaikai sužino apie saugų elgesį.

Jelena CHVOSTOVA, Žana MACKEVIČ
Auklėtojos metodininkės
Galina BEDULSKAJA
Auklėtoja

Vaiko gyvybė ir sveikata – neįkainojamas turtas!

Nelaimės keliuose – didžiulis pavojus vaikų gyvybei ir sveikatai. Kaip elgsis vaikai gatvėje, ar sėkmingos bus jų kelionės, daugiausia priklauso nuo mūsų, suaugusiųjų. Kėdainių lopšelis-darželis „Aviliukas“ į ugdymo procesą integruoja savo sukurtą programą „Saugokime vaikų gyvybes“. Įstaigoje įkurtas saugaus eismo kabinetas, dirba saugaus eismo grupė.

Norėdami pasiekti geresnių rezultatų, išsiaiškinome, kokios priežastys lemia vaikų nesaugumą gatvėje: netinkamas suaugusiųjų pavyzdys, saugaus eismo taisyklių nežinojimas, nesaugus elgesys gatvėje ar kieme, nedrausmingi vairuotojai. Siekdama pašalinti šias priežastis, saugaus eismo darbo grupė vaikus moko saugaus eismo taisyklių, paruošia atmintines tėvams, organizuoja veiklas, vaikų darbų parodas saugaus eismo kabinete, rengia įvairias viktorinas, įgyvendina projektus, vyksta prie judrios miesto gatvės sankryžos ir t. t.

Tamsėjant rudens vakarams, prasidėjus lietingoms dienoms, blogėjant eismo sąlygoms, atsitinka daug eismo įvykių, per kuriuos nukenčia vaikai. Tad saugaus eismo darbo grupė nusprendė kiekvieną rudenį organizuoti projektus, padedančius ugdytiniams priminti saugaus elgesio kelyje taisykles, paaiškinti, kaip pereiti gatvę, išmokyti, kaip tinkamai nešioti atšvaitus. Kad projektai mažiesiems būtų priimtini, o perteikta informacija įsimintinesnė, saugaus eismo darbo grupė įkūnija įvairius personažus.

Per projektą „Mes iš atšvaitų šalies“, siekiant prisidėti prie respublikinės akcijos „Nelik nepastebėtas tamsiu paros metu ar esant blogam matomumui“, vaikučius aplankė rašytojo Jeronimo Lauciaus pasakos personažai Meškiukas ir Kiškutis, Kėdainių policijos pareigūnė Aušra Mickevičienė. Jie vedė mažiesiems viktoriną apie saugų elgesį tamsiu paros metu,

išdalijo atšvaitus, kad kiekvienas atsakingai juos nešiotų ir būtų matomas tamsoje.

Vykdant saugaus eismo projektą „Matyk ir būk matomas“, vaikus aplankė zebriukas Dryžius. Jis ieškojo savo draugų: katino Miciaus, bėgiojančio gatvėmis ir nesilaikančio jokių taisyklių, ir Meškučio su Kiškučiu, ateinančių į miestą naktį, kada tamsu ir niekas jų nemato, tad gali atsitikti baisi nelaimė. Visą savaitę ugdytiniai kartojo saugaus elgesio gatvėje taisykles, atliko užduotėles, kad sutikę zebriuko Dryžiaus draugus galėtų juos pamokyti, o ir patys būtų saugūs, saugotų vieni kitus.

Įgyvendinant projektą „Gatvėj būsi atsargus – sveikas grįši į namus“ ugdytinius aplankė trys neįprasti personažai: šviesoforas, pėsčiųjų perėja ir atšvaitukas. Tai pagrindiniai draugai, galintys padėti saugiai pereiti gatvę.

Kasmet pavasarį saugaus eismo grupė organizuoja rajoninės viktorinas Kėdainių „Aviliuko“ ir „Vyturėlio“ priešmokyklinio amžiaus vaikams. Viktoriną „Guli zebras ant keliuko ir nebijo jis ratukų“ surengė zebriukas Dryžius, simbolizavęs pėsčiųjų perėją. Vaikai sprendė užduotis apie saugų eismą, kelio ženklus, elgesį gatvėje. Per rajoninį renginį „Moki žodį – žinai kelią“ vaikams teko atsakinėti į įvairaus pobūdžio klausimus apie kelio ženklus, pėsčiųjų pareigas, transporto priemones, atšvaitus, pristatinėti namų darbus.

Džiugu, kad šių metų pavasarį teko pasidalyti gerąja darbo patirtimi respublikinėje ugdymo įstaigų metodinėje-praktinėje konferencijoje „Ankstyvasis saugaus eismo ugdymas – investicija į vaiko, kaip atsakingo keliautojo, ateitį“, siekiant atskleisti ugdymo būdus, padedančius ikimokyklinio amžiaus vaikus supažindinti su kelio ženklais, saugaus elgesio kelyje taisyklėmis. Konferenciją, skirtą Saugaus eismo dienai Lietuvoje paminėti, organizavo Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos valdyba, UAB „Švietimo ekspertai“ ir Vilniaus lopšelis-darželis „Ozas“.

Vaiko gyvybė ir sveikata – neįkainojamas turtas!

Daiva PAPLAUSKIENĖ
Kėdainių l.-d. „Aviliukas“ vyresn. auklėtoja

„Rudenėlio puota“

Jau tradicija tapo spalio mėnesį, medžiams nusidažius aukso spalva, švęsti Rudenėlio šventę. Šiemet darželio bendruomenė – auklėtojos, tėveliai ir vaikai – prisijungė prie Dovilų etninės kultūros centro organizuojamos Dagos šventės „Saulės laiptai, mėnulio kopėčios“. Puošėme kopėčias rudens gėrybėmis. Po šventės kopėčios, iš kurių padarėme labirintus vaikų pramogoms, atsirado darželio kieme.

Grįžus saulėtoms dienoms, dėdė Rudenėlis visus pakvietė į darželio kiemą švęsti Rudenėlio šventės. Sušalęs ir sušlapęs Rudenėlis apžiūrėjo pavasarį prekybos tinklo „IKI“ organizuotame projekte „Sodinčius“ laimėtą šiltnamį „Šiltukas“, pasodintą daržą ir pakvietė vaikus ieškoti tetulės Saulės. Į svečius atskubėjo ir buvę auklėtiniai – Dovilų pagrindinės mokyklos pirmokai. Smagu buvo vieniems į kitus pažiūrėti ir save parodyti – dainavome, šokome ratelius, minėme mįsles. Tetulė Saulė pakvietė visus prie rudens vaišių stalo. Gražiausias akimirkas užfiksavo fotoaparato objektyvas, tad kviečiame jomis pasidžiaugti ir Jus.

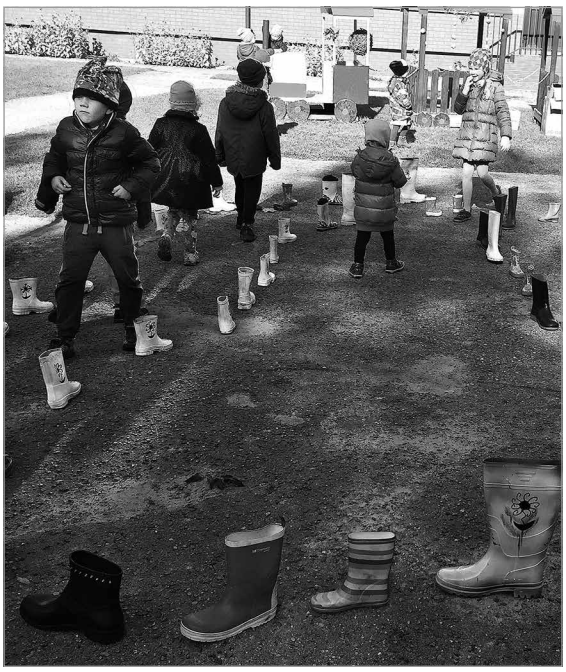

Asta SABALIAUSKIENĖ
Klaipėdos r. Dovilų l.-d. „Kregždutė“ auklėtoja

Ikimokyklinukai mokosi pažinti paukštelius

Šiais naujais technologijų laikais sunkiai pastebime mus supančią gyvąją gamtą... Paukščiai visada žavėjo žmones. Jų įvairovė, grakštus skrydis, skambūs balsai, plunksnų spalvos ir raštai stebina kiekvieną.

Aš, Šiaulių logopedinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo skyriaus auklėtoja metodininkė Rasa Arlauskienė, ir logopedė Silvija Rugenė nuo kovo mėnesio įgyvendiname gamtos ir kalbos tyrinėjimo projektą apie paukščius „Tark žodelį – prakalbink paukštelį“. Jis skirtas ugdytiniams padėti plačiau ir geriau pažinti artimiausią supančią aplinką, vykstančius reiškinius, pokyčius gamtoje skirtingais metų laikais, sužinoti apie paukščių rūšis, jų išvaizdą, gyvenimo būdą, mitybą.

Svarbu sudominti, sukaupti vaikų dėmesį, sudaryti sąlygas stebėti, tyrinėti, pamėgdžioti paukščių balsus pagal gebėjimus. Geriausia paukštelius pažinti juos stebint, nusakant panašumus ir skirtumus, pamėgdžiojant balsus, mokantis ketureilių. Pažintį su gamta tobulinsime: vartysime knygeles, tyrinėsime iliustracijas, apžiūrinėsime paveikslėlius, klausysimės skaitomų kūrinių ir pan.

Tuo tikslu visą kovo mėnesį vyko ilgalaikiai paukštelių stebėjimai. Ugdytiniai grupėje analizavo knygeles apie paukščius, juos lygino, mokėsi nusakyti išorinę sandarą, stengėsi pamėgdžioti balsus, žaidė muzikinius ratelius. Vaikai paukštelius stebėjo teritorijos kieme ir per edukacines išvykas į Botanikos sodą bei prie Talkšos ežero, kur susipažinome su vandens paukščiais. Ilgalaikiai paukštelių stebėjimai lavina foneminę klausą, turtina žodyną, skatina bendrauti ir įsiminti paukščių pavadinimus. Būdami gamtoje ir stebėdami paukščius vaikai patiria daug džiugių emocijų.

Norėdamos papildyti mažųjų žinias apie paukščius organizavome edukacinį užsiėmimą „Skrajūnai ir kiti gyvūnai“ į Šiaulių universiteto Gamtos muziejų. Muziejuje eksponuojama daugiau kaip 4000 Lietuvos gyvosios gamtos pavyzdžių, kuriuos sukaupė muziejaus įkūrėjas Stasys Gliaudys. Per edukacinį užsiėmimą siekėme supažindinti vaikus su gyvūnijos įvairove, ugdyti pagarbą ir meilę gamtai. Vaikai apžiūrėjo įvairius vabzdžius, drugius, moliuskus, paukščius, žuvis, varliagyvius, roplius ir net egzotinių kraštų (šiltųjų jūrų) gyvūnijos atstovus. Čia, muziejuje, mes pamatėme tikrą grožį – išskirtinį ir tobulą gamtos sukurtą meną.

Į ugdymo procesą noriai įsitraukė ir ugdytinių tėveliai. Organizavome kūrybinę popietę „Spalvoti paukšteliai“. Vaikai džiaugėsi, kad sulaukė tėvelių, ir pakvietė juos kartu pažaisti muzikinį ratelį „Vijo lizdą pelėda“, įminti mįsles, pamėgdžioti paukščių balsus.

Kad vaikai išmoktų lietuvių liaudies dainų, žaidimų, ratelių apie paukščius, mokėtų pamėgdžioti jų balsus, organizavome popietę „Išskrenda paukšteliai“ ir edukacinę veiklą „Iš paukščių gyvenimo“. Per šiuos užsiėmimus ugdytiniai žaidė muzikinius ratelius, mokėsi pamėgdžioti paukštelių balsus naudodami informacines komunikacines technologijas, minė mįsles, dalyvavo viktorinoje apie paukščius.

Suformavę sąvokas ir vaizdinius, ugdysime, tobulinsime visapusę vaiko asmenybę, savimonę, lavinsime grožio pojūtį ir vaizduotę, pagarbą gamtai ir gyvybei.

Rasa ARLAUSKIENĖ

Šiaulių logopedinės m-klos ikimokyklinio ugdymo skyriaus auklėtoja metodininkė

Jeigu pageidaujate, kad jūsų informacija būtų paskelbta „Švietimo naujienose“, prašome siųsti redakcijai šiais adresais: **infoleid@sac.smm.lt** arba **zina.rimgailiene@sac.smm.lt**.

Svarbu nepamiršti:

- po kiekvienu tekstu nurodyti autorių;
- vieną kartą nurodyti visų tekste minimų žmonių nesutrumpintus vardus;
- parašyti lietuvišką vykdyto projekto ar renginio pavadinimą;
- nelietuviškus asmenvardžius rašyti originalo kalba.

Nuotraukų pateikimas:

- **NEMAŽINKITE** (sumažintos nuotraukos spaudai visiškai nebetinka);
- neterpkite į tekstą (reikia pridėti laiške);
- nesiųskite koliažų.

„Švietimo naujienų“ inf.

Stažuotė Lenkijoje „Elgesio ir emocijų bei autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų ugdymas. Lenkijos patirtis“

Autizmas – tema, kuri šiandien itin aktuali visame pasaulyje ir Lietuvoje. Autizmo spektro sutrikimai (ASS) vis dar išlieka apgobti paslapties, nežinios ir baimės. Baimės, kurią išgyvena tėvai, mokytojai, vaiko bendraklasiai ir jų tėvai. Statistiniai duomenys rodo, kad autizmo spektro sutrikimas diagnozuojamas vis dažniau, todėl mokytojams labai svarbu žinoti autistiškų vaikų ugdymo principus, metodus ir ypatumus.

Ugdymo plėtotės centras, įgyvendindamas projektą „Bendrojo ugdymo mokytojų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų tobulinimas“, organizavo stažuotę Lenkijoje. Stažuotės tikslas – supažindinti Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojus ir pagalbos mokiniui specialistus su taikomojo elgesio analizės principais ir taikymo galimybėmis bei plėtoti specialiųjų kompetencijų ugdymo galimybes.

Vienuolika šalies mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų lankėsi „Krok po Kroku“ mokykloje Varšuvoje. Dvidešimties metų darbo su ASS turinčiais vaikais patirtį sukaupusi dr. Monika Suchowierska-Stephany supažindino mus su šios mokyklos veikla ir vedė 3 dienų mokymus.

Stažuotės dalyviai galėjo susipažinti su privačia mokykla, skirta ASS turintiems vaikams. Tai prieš aštuonerius metus parapijos patalpose įsikūrusi ugdymo įstaiga, kurioje šiandien mokosi 8 mokiniai ir dirba 7 pedagogai. Įstaigos direktorė pažymėjo, kad tai itin „sunkūs“ vaikai, su kuriais kitos mokyklos nepajėgia dirbti. Mokykloje vadovaujamasi taikomojo elgesio analizės metodu ir „mažų žingsnių“ principu. Direktorė su šypsena veide sako, kad jie naudojasi ir savo metodu – prideda savo širdį. Į kiekvieną žiūrima kaip į asmenybę, siekiama užtikrinti individualų darbą su vaiku, tačiau daug dėmesio skiriama ir grupiniams užsiėmimams – muzikos, kalbos terapijos, kūno kultūros ir pan.

Mokykloje siekiama ugdyti įgūdžius, kurie ateityje leistų šiems vaikams gyventi pakankamai oriai, nors visiems jiems bus reikalinga nuolatinė priežiūra. Ugdomi bendravimo, pažinimo, socialiniai, savitarnos įgūdžiai. Per pažintines keliones mokiniai sužino apie gamtą, artimiausią socialinę ir kultūrinę aplinką. Ypač svarbus yra dvasinis ugdymas. Mokykloje įrengta koplyčia, kurioje kartą per savaitę laikomos šv. Mišios. Svarbu paminėti, kad mokyklos pedagogai, specialistai glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje. Kartą per savaitę jie susirenka aptarti vaikų pasiekimų, numatyti naujų tikslų, vyksta mažieji mokymai.

Parapijos patalpose yra įsikūręs integruotas darželis, kuriame ugdoma 16 vaikų, 3 iš jų turi didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Darželis dirba pagal Marijos Montessori metodą.

Antrąją ir trečiąją stažuotės dienas dalyviai stebėjo praktines veiklas „Krok po Kroku“ klinikoje ir darželyje. Dr. M. Suchowierska-Stephany pabrėžia, kad ugdant ASS turinčius vaikus itin svarbi viena nuostata – terapija turi būti intensyvi, apie 25 val. per savaitę. Lenkijos valstybė mažamečiams per metus finansuoja 200 val. terapijos. Klinikoje, kurią aplankėme, vaikams skiriamos 4 val. intensyvios terapijos per dieną. Čia akcentuojama struktūruota aplinka, gyvenimiškų, socialinių įgūdžių lavinimas ir nuolatinis kartojimas. Siekiama išmokyti ir sustiprinti esminius savarankiškumo įgūdžius. Po intensyvios terapijos klinikoje vaikai pereina į tose pačiose patalpose įsikūrusį darželį. Didžiąją dalį darželio mokesčio padengia valstybė.

„Krok po Kroku“ klinikoje ir darželyje kiekvienam vaikui sudaromas individualus ugdymo planas, kuris parengtas remiantis išsamiu vertinimu. Numatomi objektyvūs, pamatuoti ilgalaikiai ir trumpalaikiai tikslai, nuolat stebima pažanga. Į ugdymo planavimą ir įgyvendinimą įtraukiami tėvai. Kaip teigia dr. M. Suchowierska-Stephany, moksliniai tyrimai parodė, kad tėvų mokymas ir bendradarbiavimas yra būtini sėkmingam vaiko ugdymui. „Krok po Kroku“ specialistai tiki, kad tėvai yra svarbiausi vaiko ugdymo grupės nariai.

Dauguma vaikų, su kuriais dirbama klinikoje ar darželyje, negeba savo norų ar poreikių išreikšti žodžiais, vėluoja jų kalbos raida. Tyrimai rodo, kad probleminį elgesį galima gerokai sumažinti taikant alternatyvaus bendravimo mokymo būdus. Terapeutai dirba pagal paveikslėlių apsikeitimo komunikacijos sistemos (angl. Picture Exchange Communication System, PECS) metodiką, kuri yra sukurta autistiškų ir kitų komunikacijos sutrikimų turinčių vaikų bendravimo ir kalbėjimo įgūdžiams ugdyti. Tyrimai rodo, kad taikant šią metodiką dviejų trečdalių vaikų kalba ima vystytis gerokai sparčiau. Pažymima, kad prieš pradedant mokyti bendrauti komunikaciniais simboliais labai svarbu sužinoti ugdytinio pomėgius, sukurti tinkamą mokymo aplinką. Per stažuotę turėjome galimybę stebėti, kaip vyksta pirmieji PECS taikymo užsiėmimai.

„Krok po Kroku“ klinikos ir darželio materialinė bazė puiki: gausu įvairių mokomųjų priemonių, naujai įrengtos patalpos, kuriose galima stebėti užsiėmimus. Sudarytos puikios sąlygos vaikų veiklas stebėti tėvams, studentams, specialistams.

Per stažuotę dalyviai turėjo galimybę 3 dienų mokymuose praplėsti turimas teorines žinias apie taikomojo elgesio analizės principus, alternatyviosios komunikacijos taikymo galimybes. Jie susipažino su gana gerai veikiančia pagalbos teikimo sistema ASS turintiems mokiniams.

Pozityvus Lenkijos valstybės požiūris į ASS turinčių vaikų ugdymą, pagalbos šeimai modelis, glaudus mokyklos ir tėvų bendradarbiavimas, aukšta specialistų kvalifikacija sudaro tinkamas sąlygas šių vaikų ugdymui.

Kristina STANKUTĖ-MATĖ
Stažuotės Lenkijoje dalyvė, Klaipėdos Vitės pagr. m-klos specialioji pedagogė metodininkė

Veiklos gairės – pažintis su Lietuva

Rytų Lietuvos mokytojų sąjunga (RLMS), vadovaujama istorikės Danguolės Sabienės, ne vienerius metus kuria įvairius projektus. Ypač įdomus ilgai besitęsiantis projektas „Geriau pažinkime Lietuvos istoriją“. Jo tikslas – supažindinti sąjungos narius su šlovinga Lietuvos praeitimi.

Pirmieji projekto žingsniai – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) istorija. Tai edukacinės kelionės į Lenkiją, Baltarusiją ir Latviją. Paskui – pažintis su LDK istorija dabartinėje Lietuvos teritorijoje. Ji prasidėjo nuo „Radviliados“ – edukacinės kelionės į Dubingius, Deltuvą, Kėdainius. Profesorius Deimantas Karvelis išsamiai papasakojo Radvilų giminės istoriją ir jų palikimo svarbą Lietuvai.

Itin įdomi ir daug naujo pateikianti projekto dalis „Lietuvos dvarų istorija ir kultūra“. Praėjusiais metais aplankyti Lukšių, Gelgaudiškio dvarai Šakių rajone. Gelgaudiškyje dvarininkas supažindino su dvaro rūmais, parodė, iš kokių indų XIX a. valgė ponai, kokius šokius šoko, norinčius to pamokė.

Projekto dalis „Istorija ir kultūra neatsiejami“ apima keletą veiklų: seminarą istorijos mokytojams, istorijos kabinetų apžiūrą-konkursą Rytų Lietuvos mokyklose, edukacinę kelionę į Pakruojo dvarą. Metų pabaigoje numatyta apžvalginė konferencija, kurioje ryški vieta skiriama artėjančiam Lietuvos šimtmečiui.

Kaip įsimintinos išvykos į Pakruojo dvarą dalyvė noriu papasakoti apie edukacinę kelionę. Vos įžengus į Pakruojo dvaro teritoriją visų dėmesį patraukė neaprėpiamos erdvės, rūmų didingumas, architektūra, atkurta ir sutvarkyta aplinka. Įėjome į jau „kunkuliuojantį, savo buitį tvarkantį, įprastą dvaro gyvenimą“ – į vieną teatralizuotą XIX a. (1896 m.) dieną, kur praeitis tapusi dabartimi: Baronas, Tijūnas, Baronaitė, Tadas Blinda, dvariškiai buvo puikiai apgalvoto scenarijaus vedliai. Jie ekskursantams rodė visas Pakruojo dvaro įdomybes: kaip iš geriausių šeimininko miltų kepama naminė duona, kaip vėlėja kerpa avį ir velia apdarus ponaičiams ir suvenyrus svečiams, kaip dvaro siuvėja matuoja ir siuva drabužius ponams, o parfumerijos laboratorijoje garinamas vaistininko sodo vanduo ir makliavojami purškalai, visokie kvapai ponioms ir panytėms. Grįžęs iš kelionės Baronas pasakojo dvaro istoriją, kvietė į azartiškas ristūnų lenktynes, Žaldoko bravorą, populiarios klasikinės muzikos koncertą. Neįmanoma visko išvardinti, kaip ir neįmanoma per vieną dieną pabuvoti visur, ką siūlo „Dvariško gyvenimo dienotvarkė“.

Įspūdinga kelionė! Nejučiomis prisiminiau Vladislavo Sirokomlės itin patriotišką pamokymą: „Didžiausia gėda nepažinti žemės, kurioje gyveni, o dar didesnė, kai svetimais kraštais domiesi labiau nei savuoju.“ Ir iš tikrųjų, kiek daug nepažintų, neapkeliautų, neaplankytų vietų Lietuvoje! O šią kilnią misiją – supažindinti Rytų Lietuvos mokytojus su istoriškai garsiomis Lietuvos vietovėmis – ir atlieka RLMS, vadovaujama entuziastingosios pirmininkės D. Sabienės.

Už paramą esame dėkingi Trakų švietimo centrui, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo ir Ugdymo plėtotės centrams, Tautinių mažumų departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Liutgarda ČEPIENĖ
RLMS narė, Vilniaus r. Dūkštų pagr. m-klos mokytoja

Tarptautinė projektinė veikla – galimybė skatinti kokybės, kūrybiškumo ir inovacijų plėtrą

Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis jau trečius metus iš eilės įgyvendina „Nordplus“ programos „Nordplus Junior“ paprogramės projektus. Ši iniciatyva neliko nepastebėta – už kokybišką projektinių veiklų integraciją į ikimokyklinį ugdymą ir bendradarbiavimą su Šiaurės ir Baltijos šalių ugdymo įstaigomis mūsų lopšelio-darželio pedagogų darbas įvertintas aukščiausiu lygiu. Tarptautinės mokytojų dienos išvakarėse Kaune vykusiame iškilmingame „Nordplus“ programos renginyje „Nordplus“ programos apdovanojimai“ įstaigos bendruomenė buvo apdovanota padėka „Už aktyvios Šiaurės ir Baltijos šalių partnerytės palaikymą tobulinant ikimokyklinio ugdymo kokybę, įgyvendinant „Nordplus Junior“ programos projektus“. Apdovanojimą įteikė Švietimo mainų paramos fondo direktorės pavaduotoja Žana Orlova ir „Nordplus“ programos pirmininkas Rolfas L. Larsenas.

Šiais mokslo metais „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis įgyvendina ir koordinuoja „Nordplus Junior“ projektą „Darbo stebėjimas – profesinio tobulėjimo metodas kiekvienai ugdymo įstaigai“ (angl. „Teachers Observing Teachers: a Professional Development Tool for Every School“). Projekto tikslas orientuotas į pedagogų darbo kokybės gerinimą: ikimokyklinėse ugdymo įstaigose dirbančių pedagogų profesinis tobulėjimas ir įgytos patirties pritaikymas.

Spaliui įpusėjus, įstaigoje vyko pirmasis darbo stebėjimo ir patirties mainų susitikimas. Per jį 7 ikimokyklinio ugdymo pedagogės iš Latvijos ir Estijos stebėjo praktinius užsiėmimus su ugdytiniais. „Kūlverstuko“ lopšelio-darželio priešmokyklinio ugdymo pedagogės metodininkės Silva Šiožienė ir Vida Razminaitė, specialioji pedagogė ir logopedė metodininkė Gilija Gajauskienė, vyresniosios auklėtojos Nijolė Lembutienė, Aušra Buivydaitė, auklėtoja Milda Čekanauskienė ir neformaliojo ugdymo pedagogė Daiva Pocevičienė vedė 8 veiklas, kuriose parodė, kokius metodus ir priemones kasdien naudoja ugdymo procese, kaip ir kodėl integruoja šiuolaikines informacines technologijas į ugdymo procesą. Vyresnioji auklėtoja Rasa Valčiukienė viešnioms pristatė monotipiją (piešimo ant stiklo techniką) ir savo pagamintas spalvingas metodines priemones iš veltinio. Koleges iš kaimyninių Baltijos šalių sužavėjo mūsų pedagogių kūrybiškumas ir gebėjimas sudominti ugdytinius veikla, gamtinių ir savadarbių metodinių priemonių gausa, tikslingas šviesos stalų ir informacinių technologijų taikymas.

Siekdami, kad kolegės iš Latvijos ir Estijos susidarytų platesnį vaizdą apie ikimokyklinį ugdymą Lietuvoje, organizavome išvykas į kitas ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Viešnios turėjo galimybę stebėti kūno kultūros užsiėmimą Raseinių lopšelyje-darželyje „Liepaitė“ ir popietinę veiklą Tytuvėnų lopšelyje-darželyje.

Lydimos „Kūlverstuko“ lopšelio-darželio pedagogių, kolegės iš kaimyninių Baltijos šalių lankėsi Kelmės krašto muziejuje, dalyvavo edukaciniame užsiėmime „Tautinis kostiumas. Lėlės kūrimas rišimo būdu“ Kelmės kultūros centre, ten pat apžiūrėjo Alvydo Šalkausko fotografijų parodą „Trio“. Įspūdį paliko ir apsilankymas Tytuvėnų girininkijos Miško muziejuje, edukacinė programa „Trys Dievo dovanos ir kiti kvapai“ Tytuvėnų piligrimų centre ir ekskursija po Šiluvą.

Projekto dalyvės teigė, kad stebėdamos Lietuvos ikimokyklinio ugdymo pedagogių darbą ir praktiškai dalyvaudamos organizuotose edukacinėse programose įgijo daug vertingų žinių ir įgūdžių.

Irina PARADNIKAITĖ-ABROMAVIČIENĖ
Kelmės „Kūlverstuko“ l.-d. projektų vadovė

Projekto šalių narių vizitas Vilniuje

Vilniaus Vladislavo Sirokomlės gimnazija antrus metus dalyvauja „Erasmus+“ programos projekte „Kas, mūsų nuomone, mes esame? Kultūros ir migracijos poveikio tyrinėjimai ES“ (angl. „Who Do We Think We Are? Exploring Culture and Migration in the EU“). Rugsėjį Lietuvoje viešėjo 21 mokinys ir 10 mokytojų iš projekto šalių partnerių: Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Lenkijos, Ispanijos, Kroatijos. Tai jau antrasis mokinių mainų susitikimas (pirmasis vyko Vokietijoje). Projekto dalyvius svetingai priėmė mūsų gimnazijos mokiniai, tėvai ir mokytojai.

Projekto dalyviai susipažino su gimnazijos istorija, aplankė edukacines erdves. Susitikimo akcentas – kiekvienos šalies apklausos apie migraciją ir kultūrą išvadų pristatymas. Taip pat buvo svarstomas vienas pagrindinių išsikeltų klausimų: „Ar Europa išgyvena tapatybės krizę, ar mes linkę labiau prisitaikyti, nei manėme?“ Dalyviai supažindino su savo šalies jaunimo požiūriu į migraciją, jaunų žmonių įdarbinimo bei ateities galimybėmis ir pan. Kitą dieną penkių šalių partnerių mokiniai kartu su V. Sirokomlės gimnazijos ugdytiniais dalyvavo užsiėmimuose, kurie skatino aktyviau bendrauti tarpusavyje, pažinti svetimas kultūras ir kt.

Kadangi projekto dalyvių vizitas sutapo su Europos kalbų diena, tai palengvino Lietuvos pristatymą: Europos kalbų dienai skirtas koncertas „Skirtingi, bet vieningi“ suteikė svečiams išskirtinę galimybę pamatyti spalvingą mūsų krašto kultūrą. Gimnazijos lenkų liaudies dainų ir šokio ansamblis „Wilenka“ pristatė lietuvių, lenkų, rusų kultūros muzikinį paveldą, dainavo vokalinis ansamblis „Vaivorykštė“, IIb klasės mokiniai skambant muzikai deklamavo Adomo Mickevičiaus kūrinius įvairiomis kalbomis. Be to, šventę papuošė svečiai iš Totorių kultūros centro – folkloro ansamblis „Ilsu“. Rugsėjo 27 d. projekto dalyviai buvo pakviesti į pamokas, o per pertraukas trečio ir ketvirto aukšto koridoriuose galėjo vėl pasinerti į kultūrų įvairovę, paragauti tradicinių patiekalų, pasigrožėti mokinių paruoštomis dekoracijomis, nes tądien gimnazijoje šurmuliavo Europos kalbų dienos mugė. Gimnazistai, mokytojai ir svečiai šoko, žaidė lietuvių ir rusų liaudies žaidimus, klausėsi lenkiškų dainų, be to, turėjo progą paragauti lietuviškos naminės duonos su medumi, lenkiškų „obvažankių“ ir kartu išgerti arbatos iš tikro rusiško samovaro.

Kitą dieną mūsų gimnazijos mokiniai išsivedė projekto dalyvius ir už mokyklos ribų – vedė trumpas ekskursijas anglų kalba. Buvo aprodyta Vinco Kudirkos aikštė, Gedimino prospektas ir kt. Ypač įsiminė apsilankymas Vilniaus universiteto bibliotekoje. Pasivaikščiojus po senamiestį, svečiai buvo nuvesti į Užupį, išskirtinį Vilniaus rajoną. Kitą dieną visi išsiruošė į Trakus, kur turėjo galimybę pasigrožėti pilimi, susipažinti su karaimų istorija.

Karolinos Burinskytės nuotraukos

Paskutinė popietė buvo skirta projektui apibendrinti. Surengta jauki vakaronė, kurioje susibičiuliauti spėję dalyviai smagiai leido laiką. Jie mokėsi dainuoti lietuvių liaudies sutartinę, ansamblis „Wilenka“ įtraukė į nuotaikingą įvairių šalių šokių sūkurį. Džiaugiamės per „Erasmus+“ programos projektą nuveiktais darbais, naujais draugais ir laukiame kitų etapų.

Projekto veikla finansuojama iš „Erasmus+“ programos lėšų. Šis pranešimas atspindi jos rengėjų, bet ne Švietimo mainų paramos fondo, Europos Komisijos ar jos institucijų požiūrį. Europos Komisija neatsako už pateikiamos informacijos turinį ir galimą panaudojimą.

Miroslava VARTAČ-VARTECKA
Anglų kalbos vyresn. mokytoja, projekto koordinatorė

Skaitymo festivalis netradicinėse erdvėse

Žaliojoje klasėje

Skaitymas ne tik teikia malonumą, bet ir plečia akiratį, turtina žodyną. Mokykloje įprastai skaitoma kabinetuose, koridoriuose ir skaitykloje. Bet yra daugybė kitų erdvių, kur galima skaityti ir pajusti gamtos grožį, pamąstyti apie bėgantį laiką, tekstą sieti su būsima profesija...

Rugsėjo pabaigoje buvo garsiai skaitoma įvairiose Zarasų žemės ūkio mokyklos erdvėse. Dalyvavo visų specialybių mokiniai ir skaitė pasirinktus tekstus: poeziją – prie žaliuojančio gėlių vabalo, oranžerijoje, dalykinį straipsnį apie automobilių remontą – automobilyje, būsimieji socialinių paslaugų, masažo specialistai, virėjai – klasėse, maisto ruošimo laboratorijoje. Rusiškai mokiniai skaitė žaliojoje klasėje, prie beržo, o vokiškai – kartu su mokytoja prie meilės medžio. Teksto apie sportą buvo klausomasi sporto salėje. Ir skaitovai, ir žiūrovai, skaitydami rudenėjančios gamtos fone, įgijo kitokios patirties: suprato, kad kiekviena erdvė tinkama atsiversti knygą, žurnalą, vadovėlį. Mielai skaitė mokytojai, administracijos ir kiti darbuotojai.

Skaitymo festivalio dalyviams prie kavos, arbatos puodelio ir torto buvo padėkota, kad suteikė įvairiaspalvių įspūdžių. Renginio akimirkos buvo filmuojamos ir parodytos per mokyklos pirmame aukšte esantį televizorių.

Rima VAICEKAUSKĖ
Zarasų žemės ūkio m-klos bibliotekos vedėja

Šventė, suvienijusi klaipėdiečių šeimas

Besimėgaujant paskutiniais šiltais rudens orais, Klaipėdoje vyko kasmetė šeimos šventė „Šeimos pramogų uostas“. Renginį 7 kartą organizavo Klaipėdos vaikų laisvalaikio centro bendruomenė. Pagrindinis tikslas – skatinti šeimas kūrybiškai ir aktyviai kartu leisti laisvalaikį, stiprinti šeimos narių tarpusavio ryšį, priminti, kad šeima – vertybė, kurią turime branginti.

Šventė pradėta tradiciniu šeimų bėgimu, kuriame dalyvavo beveik 500 įvairaus amžiaus bėgikų. Visi bėgimo dalyviai, įveikę dviejų kilometrų distanciją, buvo apdovanoti medaliais, o komandų lyderiams – mokytojams ir vadovams – įteikti padėkos raštai. Trims gausiausioms komandoms ar organizacijoms buvo padovanotos Klaipėdos vaikų laisvalaikio centro įsteigtos taurės. Pirmąją vietą laimėjo „Varpelio“ mokyklos-darželio bendruomenė, antroji vieta atiteko „Versmės“ progimnazijai, trečioji – Vaikų laisvalaikio centro klubui „Liepsnelė“.

Klaipėdos miesto pakraštyje, Melnragėje, visai netoli jūros,

nuo 12 iki 16 val. dūzgė šventės dalyviai ir organizatoriai. Mažuosius džiugino pripučiami batutai, balionų fiesta, muilo burbulų šou. Veikė muzikos, floristikos, dailės kūrybinės dirbtuvės, kuriose lankytojai galėjo piešti ant veidų, lipdyti iš molio, groti būgnais, kurti mandalas. Filmų mėgėjų laukė sferinio kino seansai. Per šventę vyko stalo futbolo turnyras, fotosesija, žaibiškas sambūris. Tautinio kostiumo metų proga atidarytas nuotraukų salonas, kuriame buvo galima nusifotografuoti su tautiniais kostiumais.

Renginyje lankėsi Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato atstovai, kinologų draugijos nariai, Klaipėdos baikeriai. Didžiojoje scenoje pasirodė Klaipėdos vaikų laisvalaikio centro ugdytiniai, klounų teatras „Dulidu“, grupė „Old City Band“.

Organizatoriai dėkoja ir džiaugiasi, kad turi nuolatinį finansinį rėmėją – bendrovę „Klaipėdos nafta“, kuri ne pirmus metus įrodo, jog viena iš bendrovės gairių yra stiprinti santykius su vietos bendruomene, ugdyti pilietišką visuomenę. Rėmėjų ir Klaipėdos vaikų laisvalaikio centro bendruomenės dėka Melnragė tapo tikru šeimos uostu, vienijančiu ir suburiančiu kartu leisti laisvalaikį.

Edita GRIKŠAITĖ
Neformaliojo švietimo renginių organizavimo mokytoja